LIETUVA

LITHUANIAN DAILY

Kopija 2 c.

Published and distributed under permit (No. 582) authorized by the Act of October6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois.
By order of the President, *A. S. Burleson*, Postmaster General.

Copy 2c.

Entered as Second-Class matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chcago, Illinois, under Act of March3rd, 1879.

Metai Sav. XXVI Dien. I

CHICAGO ILL., UTARNINKAS GRUODŽIO (DECEMBER) 24 d.1918 m

No. 26

Vokiečiai grumoja Lenkijaj

Bolševikai sumušti

Kruvini mušiai Essene

Rusijos karės nuostoliai

GRUMOJA LENKIJAI.

Berlinas, gruodžio 23 d. Premieras Ebert ir Hugo Haase pasiuntė telegramą Danzigo miesto viršininkui tokio turinio:

"Tautiška valdžia mano, kad yra jos pareiga apginti Vokietijos miestą Danzigą ir pavartoti visus budus, kad palaikyti kaipo dalį Vokietijos."

Lenkų valdžios prisakymas, kad butų tuojaus rinkimai Danzige, pastumėjo vokiečių valdžią tam pasipriešinti.

Valdininkai Allensteino atspausdina savo oficiališkame organe persergėjimą: "Bile kokia lenkų organizacija, kuri rengs rinkimus, arba dalins lapus rinkėjų su kandidatais, abra varys propagandą, yra išdavikai.

SUMUŠE BOLŠEVIKUS.

Washingtonas, gruodžio 23 d. Rusijos legacija Washingtone gavo oficiališką pranešimą, nuo Omsko valdžios, kad rusų liuosnorių armija smarkiai sumušė bolševikus Ekaterinburgoš fronte. Pranešimas priduria, kad disorganizuoti bolševikai traukiasi atgal į šaurę prie Perm ir kad tas buvo pirmas bandymas nustumti atgal bolševikus ir sujungti ištikimas dalis Rusijos su Sibiru. Daug kariškos medžiagos likosi paimta.

Ambasadai taipgi pranešta, kad hetmanas Dontoff, vadas kazokų kariumenės Orenburgo apskrityje, prašė gen Semenovo, kad jis pripažintų admirolą Kolčaką diktatorium Omsko valdžios. Kablegramoje pažymėta, kad žmonės Sibiro yra susivieniję palaikymui admirolo Kolčak.

KRUVINI MUŠIAI ESSENE.

Zurich, gruodžio 23 d. Žinios, aplaikytos šiądien praneša, kad kruvini mušiai ištiko gatvėse Essene tarp Darbininkų ir Kareivių Tarybos kareivių ir spartakų. Kaip pranešama, spartakai likosi sumušti. Betvarkės kilo, kada vadai streiko Bottorro kasyklų likosi areštuoti Darbininkų ir Kareivių Tarybos.

Spartakai, aplaikę sustiprinimų, užpuolė kalėjimą, paliuosavo savo draugus ir suareštavę pasodino kalėjiman atstovus sovietų. Greitai po to, apginkluota minia rengiasi užpulti Moillerio kasyklą ir sunaikinti ją, bet tam pasipriešino Darbininkų ir Kareivių Tarybos kariumenė, kuri išstatė kulkasvaidžius prieš minią ir atidengė ugnį. Daug žmonių užmušta.

MILŽINIŠKI RUSIJOS NUOSTOLIAI.

Kopenhagenas, gruodžio 23 d.—Sulyg telegramo, aplaikyto iš Petrogrado Kopenhagene, Rusijos karės nuostoliai yra 9,150,000 kareivių. Iš šio skaitliaus 1,700,000 užmušta, 1,450,000 sunkiai sužeista ir 3,500,000 lengviau sužeista, nelaisvėn paimta 2,500,000 kareivių.

GRUMOJA UŽIMTI BERLINĄ.

Zurich, gruodžio 23 d.—Eberto valdžia Berline vėl turi naujų nesmagumų ir manoma, kad gali lengvai kilti krizis, nes mažuma kabineto narių rezignavo. Kitas pranešimas sako, kad politiškuose rateliuose Berline eina gandas, kad gen. Groner, kuris yra užėmęs gen. Ludendorffo vietą, grumoja užimti Berliną ištikimais kareiviais, jeigu tvarka nebus įvesta trumpame laike Berline.

Lauko maršalas Hindenburg, sulyg pranešimo, aplaikyto iš Vokietijos, sutraukė daug kariumenės Poznaniuje. Poznanius randasi vokiškoj Lenkijoj. Lenkų nacionalistai savinasi tas vietas ir tvirtina, kad tai yra dalis Lenkijos ir lenkų kariumenė įžengė į tas vietas.

PADEREWSKIS DANZINGE

Stockholmas, gruodžio 23d. Pranešama, kad Ignace Jan Paderewski pribuvo Danzigan ant Anglijos kruizerio Coventry. Iš Danzigo jis mano keliauti Varšavon, kad patarti lenkų valdininkams suorganizuoti stiprią ir demokratišką valdžią ir kad jie susilaikytų nuo dabartinių pavojingų gincų su Lietuviais Vilniuje, vokiečiais Poznaniuje ir su čechais ir ukrajiniečiais.

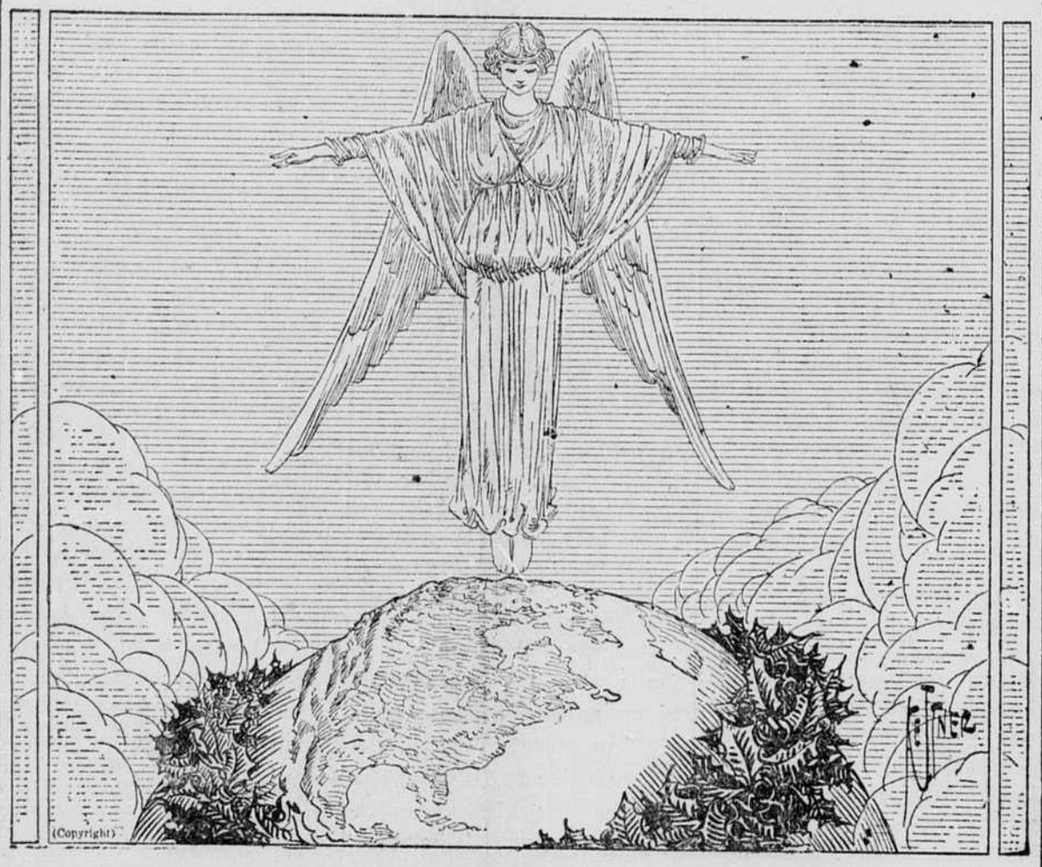

LINKSMŲ KALĖDŲ!

"Lietuvos Dienraštis, eidamas šiądien į tukstančius lietuvių namelių po visą plačiąją Ameriką išsklaidytų, senu pagirtinu lietuvišku papročiu siunčia širdingą velijimą *LINKSMŲ KALĖDŲ!*

Ir sulyg to paties papročio pradėsim pirmiausiai nuo artimiausių, nuo savo šeimynėlės. Dvylika šimtų suviršum ypatų yra toj musų šeimynėlėj, kuri savo pasidarbavimu, savo grąšių pridėjimu sutvėrė šį Dienraštį,—tad jums visiems, musų šėrininkai,—*LINKSMŲ KALĖDŲ!*

Šimtai musų sandarbininkų ir korespondentų ir tukstančiai-tukstančiai skaitytojų tveria dar didesnę "Lietuvos" Dienraščio šeimyną, su kuria męs kasdien kalbamės, musų lietuvių bėdomis ir džiaugsmais, vargais ir laimėmis, patarimais ir pamokinimais dalinamės. Šiądien, eidami į jusų namus ir namelius, apart žinių-žinelių, nešame jums visiems, musų skaitytojai, musų velijimą nuo širdies—*LINKSMŲ KALĖDŲ!*

Visi Lietuviai, ar jie butų musų skaitytojai ar ne, ar jie gyventų Amerikose, ar Lietuvoj, Europoj ar Australijoj, šaltam Sibyre, ar karštoj Afrikoj—visi męs priklausom prie vienos *Lietuvių Šeimynos,* su visais norim sykiu džiaugtis, ar liudėti, su visais norim bendrai darbuotis visų Lietuvių laimės ir šviesios ateities dėlei. Ir todėl šiądien, kuomet užsibaigė didžiausia nelaimė, kuri per paskutinius keturis metus naikino Lietuvių namą—musų tėvynę—ir žudė šimtais tukstančių musų brolius,—šiądien, praslinkus tam juodam karės debesiui, tariam visiems Lietuviams—

LINKSMŲ KALĖDŲ!

Ir visas pasaulis sykiu su mumis, sykiu su jumis, šiuosmet garsiau, tvirčiau ir širdingiau negu kada-nors pirmiaus tuos pačius velijimus tars,—nes štai Taikos Angelas uždėjo Kalėdų vainiką ant kraujais iki šiol papludusio pasaulio kamuolio ir ištiesęs ranką Ramybės pamojimu, tarė jam Šventraščio žodžiais: "Garbė Dievui ant augštybių, *Ramybė* žmonėms geros valios!"—Ramybė pasauliui, tad—*LINSMŲ KALĖDŲ!*

Visus jus šiądien sveikina

"LIETUVOS" DIENRAŠČIO REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA.

MAZARYK UZĖMĖ VIETĄ.

Praga, Bohemija, gruodžio 23 d. Prof. T. G. Masaryk, prezidentas Čecho-Slovakijos, priėmė prisiegą kaipo prezidentas nedėlioj seimo namuose.

Prezidentas Masaryk, kuris pribuvo čionai iš Suvienytų Valstijų per Paryžių, likosi sutiktas premieru Kramarz, kuris sveikina jį vardu pirmos laisvos valdžios Čecho-Slovakų valstijos.

Prezidento Masaryk prisiegą buvo tokio turinio:

"Aš prižadu, kaipo prezidentas Čecho-Slovakų respublikos, ant mano garbės ir sąžinės, kad aš rupinsiuos gerove respublikos ir žmonių ir gerbsiu įstatymus."

AUSTRIJOS NUOSTOLIAI.

Geneva, gruodžio 23 d.—Oficiališkos statistikos, išleistos Viennoje ir aplaikytos Geneve parodo, kad Austro-Vengrija nuo pradžios karės iki gegužio mėnesio 1918 metų, pražudė biskį daugiaus negu 4,000,000 kareivių. Aštuoniolika generolų iš 310 likosi užmušta.

JAPONIJA NESIŲS KAREIVIŲ SIBIRAN.

Tokyo, gruodžio 22 d. Pranešimas, kad japonų valdžia pasiuntė kareivius Uralų kalnuosna, likosi užginčytas šiądien. Pranešta, kad Japonija daugiaus nesiųs kareivių Sibiran.

JUODRANKIŲ DARBAI.

San Francisco, Cal., gruodžio 23 d. Laiškai su grąsinimais likosi aplaikyti Kinijos direktoriai China Mail Steamship Co. Fong Wing, vienas iš direktorių likosi nušautas vakar, kada jis apleidęs krautuvę, ėjo namo.

EX-AMBASADORIUS MIRĖ.

Pinehurst, N. C., gruodžio 23 d. Walter Hines Page, buvęs Suvienytų Valstijų ambasadorium Anglijoj, mirė subatos naktį po daugelio savaičių sirgimo.

VENGRIJOS PREMIERAS REZIGNUOS.

Zurich, gruodžio 23 d. — Count Karolyi, Vengrijos premieras, kalbėdamas Vengrijos kabineto posėdyje pranešė, kad jis mano rezignuoti, sulyg aplaikytos šiądien iš Budapešto žinios.

LIETUVIAI SUKĮLA PRUSŲ LIETUVOJ.

Washingtonas, gruodžio 23. Tilžė, Klaipėda, Insterburg ir kiti miestai Rytinėj Prusijoj tapo užimti Prusų Lietuvių, kurie sukilo prieš Vokietijos valdžią, sulyg šiądien apturėtų pranešimų čionai. Vokiška spauda pripažįsta šį padėjimą.

UKRAJINA UKININKŲ RANKOSE.

Berlinas, gruodžio 23 d.—Ukrajinos armija iš 500,000 apginkluotų ukininkų užėmė Kievą ir beveik užbaigė savo kampaniją prieš hetmaną, vadą Ukrajinos valdžios. Beveik visa Ukrajina dabartiniame laike randasi ukininkų rankose, bet, nors yra socialistai, atsisakė socializuoti žemes, išskiriant didelius dvarus. Vokiečių kariumenė, kuri buvo po vadovyste gen. Eichorn, pasiileka neutrališka. Didžiojoj Rusijoj bolševikai turi kontrolę visuose miestuose, bet pastebimas yra tarp jų judėjimas prieš bolševikus. Ukininkai turi susitvėrę savo sovietus ir atsisako ką nors turėti bendro su bolševikais. Pinigai spausdinami taip greit, kaip tik galima ir jų kaina su kiekviena diena mažinasi.

EX-KAIZERIO KALĖDOS.

Londonas, gruodžio 23 d. William Hohenzollern, exkaizeris Vokietijos, mano surengti Kalėdas sulyg senoviško vokiečių papročio. Jis norėjo parsitraukti iš Berlino kaplaną, bet Vokietijos valdžia atsisakė išleisti Hollandijon kaplaną.

Buvo manęs laikyti pamaldas kaimo koplyčioje, bet ir tas nebus galima, nes bijomasi, kad nebutų sureguntos priešingos demonstracijos.

Kalėdų eglaitė yra prirengiama ir ant jos užkabinėjama visokios dovanos, bet exkaizeris prašęs sau tarnų, kad jie jokių dovanų kaizeriui ir jo žmonai neduotų.

RUSŲ SOCIALIZACIJA NEPAVYKO.

Berne, gruodžio 23 d.—Ištikimos žinios iš Rusijos patvirtina pirmesnius pranešimus, kad socializacija industrijų toje šalyje visai nepavyko. Oficiališkos statistikos parodo, kad iš 513 dirbtuvių, kurios yra kontroliuojamos valstijos, išlaidos buvo didesnės, negu ineigos. Laike pirmų keturių mėnesių 1918 m. valdžia išmokėjo $200,000,000, kad padengti deficitą ir buvo priversta paskolinti $500,000,000 dirbtuvėms, kurias kontroliuoja. Techniški ekspertai tvirtina, kad rusų industrija taip smarkiai nukentėjo nuo bolševikiško režimo, kad reikės daug metų, pakol ji galės normališkai nusistatyti.

Pranešimas.

Kalėdų Šventės pažymėjimui, o taipgi ir idant suteikti Dienraščio darbininkams progą pasilsėti ir Šventes sykiu su kitais pasidžiaugti, "Lietuvos" Dienraštis Kalėdų dienoj neišeis.

"LIETUVOS" ADM.

UKRAJINA KARIAUJA SU LENKAIS.

Vienna, gruodžio 23 d.—Pranešimas, išleistas lenkų užrubežinių reikalų ministerio ir atspausdintas Krakovos laikraščiuose praneša, kad Lenkija labai nori prieiti prie susijungimo su čechais kaslink jų reikalavimo austriškos Silezijos. Lenkų delegacija greitu laiku bus pasiųsta Pragon diskusuoti tą klausimą. Ministeris užreiškia, kad bus bandoma diplamtišku keliu susitarti ir su Ukrajina kaslink jos reikalavimų Galicijos ir pasakė: "Ukrajinos respublika privertė lenkus kariauti už jų teises Lemberge ir Galicijoj ir diplomatiški diskusavimai su Ukrajina dabartiniaem laike nėra galimi. Tas bus rišama ginklais, pakol ne bus galutinai nutarta tas dalykas.

Lenkija yra prisirengusi apginti tą dalį teritorijos, kur lenkai gyventojai yra didžiumoj nežiurint kokius budus ji turės vartoti."

PALIUOSAVO 27,000 CHICAGOS VOKIEČIŲ.

Washingtonas, gruodžio 23 d. Nuo Amerikos ambasados Paryžiuje aplaikė departamentas Justicijos bevielinį telegramą, kurioje praneša, kad prezidentas Wilsonas panaikina užgintas zonas priešo piliečiams visose dalyse Suvienytų Valstijų ir jie gali sugrįti atgal į savo senas gyvenimo vietas ir galės turėti "Linksmas Kalėdas ir Laimingus Naujus Metus."

Tiktai internavimas ir imigracijos patvarkymas pasilieka po senovei.

Tas Prezidento Wilsono aktas paliečia daug priešo šalių piliečių. Vien tik vokiečių buvo užregistruota Chicagoj 27,000; San Francisco 6,500; St. Louis 6,000; Bostone 2,000; New Yorke priskaitant apielinkes 80,000; Philadelphia 12,000.

JUGO-SLAVIJOS MINISTERIJA.

Belgradas, gruodžio 23 d. Jugo-Slavijos ministerija susideda iš sekančių: premieras M. Protitch; vice-premieras M. Korosco; užrubežinių reikalų ministeris M. Trumbitch; finansų ministeris M. Nintitch.

Premieras Protitch pirmininkaus Jugo-Slavijos taikos konferencijos delegacijoj. Jis pirmiaus buvo vidurinių reikalų ministeriu Serbijos kabinete.

ŽINIOS iš LIETUVOS.

IŠ GARLIAVOS,
Kauno apskr.

Paskutiniu laiku per Garliavos miestelį perėjo daug žmonių grįžtančių iš Rusijos ir į Garliavos parap. Tarp jų kai kurie yra labai apverktiname padėjime, nes pargrįžę viską rado sugriautą, sunaikintą. Neturi nei namų, nei gyvulių, o kiti nė duonos prasimaitinimui. Tokiems labai reikalinga visuomenės užuojauta ir pašalpa.

IŠ SKUODOS,
Sedos apskr.

Laisvės vėjeliui kiek plačiau pastaraisias metais puputus, išsuose kiek didesniuose Lietuvos centruose pradėjo dygti kruvos aukštų mokyklų; nuo didesniųjų centrų šiandien jau nebenori atsilikti nė tolimiausi užkampiai: ir čia mokyklos dygsta kaip grybai po lietaus; iš to matyti, kad lietuviai yra įgiję nepaprasto noro mokytis. Kad jau ir daug mokyklų pristeigta, bet toli gražu visi mokslo ieškantieji jose nesutelpa ir taip šen bei ten vis kyla naujų mokyklų reikalavimai. Taip štai ir Skuode pastaruoju metu kun. dek. Žadeikio iniciatyva sumanyta steigti 8 kliasų gimnazija. Tam dalykui plačiau aptarti gegužio 25 d. buvo susirinkę 4 kunigai ir 5 skuodiškiai ukininkai. Nutarta tuojau sudaryti iš 10 žmonių komitetas, kuris turės rupintis naujos gimnazijos steigimo reikalais. Gimnazija nutarta steigti mišri (sykiu berniukams ir mergaitėms) su specialiu ukio skyriumi "Saulės" draugijos vardu ir jos programa. Tam dalykui įvykinti jau parašytas prašymas į "Saulės" dr-jos vice-pirmininką. Šį rudenį manoma atidaryti tik pirmoji ir antroji klasė.

Skuode gimnazijos reikalingumas jau ir seniau buvo jaučiamas; jau prieš karą apie šešetą metų čia buvo 4-klasė aukštesniojo typo miesto mokykla, kuri visuomet budavo mokinių perpilna.

Be to, skuodiškių daugamas mokėsi Palangos ir užvis Liepojos gimnazijose. Dabar artimui šitai apielinkei gimnazija Telšiuose—už 90 mylų; tuo tarpu prie Skuodo glaudžiasi gana platoka Žemaičių vaakrų srytis, k. t.: Ylakiai, Šatės, Mosėdė, Salantai ir k. Girdėti, kad šiai naujai gimnazijai mokinių busią kupinai.

IŠ TYTAVĖNŲ,
Skaudvilės apskr.

Tytavėnų miestelyje buvo per žiemą, bus ir vasarą lietuvių mokyla, nes įsirašė užtenkamas skaičius vaikų. Prie Lietuvių mokyklos, musų mokytojo Sarapo rupesniu, įsteigti suaugusiam jaunimui šventadienio kursai, kuriuose bus mokama: rašyti, skaityti, lietuvių kalbos ir sakičiavimo. Tytavėnų jaunimas yra dėkingas už tai mokytojui Sarapui.

IŠ DELTUVOS,
Ukmergės apskr.

Musų bažnyčia yra labai sena. Stovi jau nuo 14 metašimčio. Bažnyčia medinė. Didžiamjame altoriuje yra labai senas paveikslas, kuriame nupiešta šv. Trejybė. Iš čia išvežė rusai visus varpus, tarp kurių buvo vienas; "Ave Maria". Ant jo buvo pažymėta 1346 m. Bažnytiniame archyve, tarp daugelio kitų senųjų raštų, randasi vienas labai svarbus ir retas dokumentas. Yra tatai popiežiaus Povilo II bulė, rašyta 1468. Bulė rašyta ant pergamento pusiau gotų, pusiau latynų raidėmis. Prie jos prikabintas raišteliu švino antspaudas. Patsai raikštelis ir sulenkimo vietos ant pergamento jau labai silpnos, sudruniję ir genda. Reikia kaip nors tas svarbus dokumentas, kurio turinį kitą kartą gal pranešiu, apsaugoti nuo išnykimo.

IŠ LINKUVOS,

Šįmet birželio 23 d. gautas leidimas atidaryti Linkuvoje lietuvių gimnaziją, kurioej mokslas prasidės antroej rugpjučio mėn. pusėje. Pradžioje manama atidaryti prirengiamoji ir keturios žemesniosios klasės. Mokytojai bus: Ign. Bžozovskis-Brazdžiunas (vedėjas), P. Ppaudas, M. Kripos, J. Gobis, E, El. Leimontaitė.

Kitas korespondentas praneša, kad į tą gimnaziją kandidatu esą daugiau negu 200. Gimnazija turėsianti labai patogius namus. Aukų gimnazijai esą surinkta daugiau kaip 10 tukst. rub.

IŠ ŽAISLIŲ,
Kaišedorių apskr.

Netoli Žaslių miestelio yra Naujažerių (Novoziorkų) sodžius kuriame rusai pastatė puikią mokyklą. Aplink mokyklą ir soda eina gražios liepų alejos. Tik šį pavasarį gobšį žmonės ėmė ir iškirto tas alejas. Tiesa, liko medžių, bet tiktai apykreiviai, apsusėliai. Gaila, labai gaila, kad taip graži mokslo vieta, kur dabar randasi iš Vilniaus pargabenta prieglauda yra taip nuskriausta.

IŠ KUJANŲ.
Kėdanių apskr.

Tai vienas tausiausiųjų kampelių. Niekas čia nesirupina švietimu. Užtat pas Kujaniečius madoje priežodis; "Aš pragyvenau, ir mano vaikai pragyvens" Todel čia ir priviso daug vagių. Ir nenuostabu, nes vietiniai žmonės labai apsnudę ir mažai tesirupina savo bendrais reikalais. Be to pas juos išsiplatinę blogi įpročiai: lošimas kartomis iš pinigų, girtoklybė, na ir baltosios slaptas dirbimas. Mažas sodžius — o "bravarus" rasi kelius. Laikas Kujaniečiams susiprasti, pamesti blogi įpročiai. Geriau išmokitė skaityti gerų knygų, laikraščių ir rupintis savo viešais reikalais. Žmonės jų bijosi ir neišduoda policiai. Bet tuom plėšikai dar labiaus pasidrasina.

IŠ PUNSKOS.
Suvalkų apskr.

Tai vienas pakraštinių grynų lietuviškų kampelių, nes gretimose parapijose iš pietų pusės jau maišosi lenkiškai kalbančių gyventoju, kaip visur, kur tik lietuviai susiduria su lenkais, taip ir čia apšvietimas ir sodžiaus kultura žemiau stovi, negu sąlygos leistų. Žmonėse maža tautinio susipratimo ir noro dėtis į draugijas; ukininkauja daugiausia senoviškai "kaip tėvų tėvai gyveno" ir mažai kas, kad ir prieš karą, stengėsi pagerinti ukininko buvį ir manytis naujų ukininkavimo budų Didokoje parapijoje gal kelintas dešimtas tik atsirasdavo. O parapija čionai visai bėdina. Žemė, kad ir nepergeriausia, tai bet vidutinė: mažai įžiurima, mažai duoda ir pelno; užtat duodasi gerai dirbti ir įdirbta visuomet atmoka.

"LIETUVOS AIDAS."

"Liet. Aidas" del įvairių priežasčių, pirmiaus del to, kad vis negalima buvo išgauti popieriaus, nuo liepos 1 dienos, kaip kad buvo ketinama, negalėjo pradėti eiti kasdieną. Dienraščiu "Liet. Aidas" tepradės eiti (jau tikrai) nuo šių metų rugsėjo mėnesio 1 dienos. Todel ir "Liet. Aido" ukininkų priedas "Musų Ukis" per liepos ir rugpjučio mėnesius eis tik per dvi sąvaiti kartą ir tik nuo rugsėjo mėnesio ims eiti nuosakiai kas savaitę. Apie "Lietuvos Aido" dienraščio kainą su visais jo priedais pranešime kiek paskiau.

IŠ MONIŠKIŲ.
Kauno gub.

Jau visi metai kaip neturime savo kunigo. Tiesa, buvo mums vyskupo paskirtas iš Vilkijos kun. Gendrėnas, bet nesutikęs užimti Moniškių parap. pasiliko gyventi Vilkijoj ir tik du sykiu mėnesyje atvažuoja į Moniškius atlaikyti pamaldų. Žinoma, mums to neužtenka: norėtumeme nuolatinį kunigą turėti, nes be dvasinio darbo, yra čia nemaža darbo ir tautos dirvoje. Ypačiai tamsus musų jaunimas laukia, kad jį kas to darbo išmokytų. Taip-pat čionai labai reikalinga ir mokykla. Butų labai gerai, jei musų vargoninkas, užuot mokinęs jaunimą šokti, platintų tarp to paties jaunimo lietuvių laikraščius.

LIETUVOS ŽENKLAI.

Iš g. T. Daugirdo "Liet. Aido" Kedakcija gavo Lietuvos ir jos atskirų kraštų ženklų, jo paties padarytų remiantis istorijos žiniomis: 1) Lietuvos ženklas—vytis raudoname lauke, ant balto žirgo, su skydu kairėje rankoje, dviem kryžmom kryžiu iš viršaus paženklintu, ir dešinėje rankoje aukštyn iškeltu kardu; 2) Žemaičių ženklas—meška, juoda, raudoname lauke, ant paskutiniųjų kojų stati atsistojusi, iš žiurėtojo dešinės į kairę atsisukusi, išsižiojusi; abieju ženklų skydo, ant kurio patiestas ženklui raudonas laukas, pačiame viršuje kunigaikščio karuna; 3) Perlojaus miesto—tauras su kryžiumi tarpragėje raudoname lauke.

IŠ SEINIŲ.

Pas mus švietimas kyla, bet netruksta ir tamsuolių ne tik tarp senesnėsės kartos, bet ir tarp jaunuolių. Kad ir nevisi, bet ir tarp jaunolių, daugelis prisilaiko dar senos mados, vakarais lošdami kortomis. Laikraščių jaunimas mažai teskaito, o jei ir skaito, tai tik daugiausiai merginos, kurioms nelabai patinka vakaruškos ir senieji įpročiai. Vaikinai naktimis mėgsta vaikščioti po kaimus ir neduoda žmonėms ramumo. Vertėtų jau pamesti tas senas įpratimas—valkiotis naktimis. Galima ir priešviesos šventomis dienomis dorai pasilinksminti. Metas jau atprasti nuo viso to kas žemina žmogų, o imtis kas butų visiems maloniau ir išnyktų blogi įpročiai.

Pirkite Greitai

PARSIDUODA dviejų šeimynų murinis namas po 6 kambarius; neša $30.00 randos į mėnesį. Kaina tiktai $2,500.

PARSIDUODA keturių familijų murinis namas, po 4 kambarius. Geras beismentas ir "peach" stogas. Kaina tik tai $3,500. Randasi ant Wallace gat., arti 37tos gat.

PARSIDUODA labai pigiai puikus murinis naujas namas, trijų augštų, po 5 kambarius, su maudyklėmis, gazu, elektra, cimentinu beismentu ir visais parankiais įtaisymais. Randasi ant Emerald Ave., arti 32tros gat.

Klauskitės greitai pas

Liberty Land & Investment Co.
3301 S. Halsted St. Chicago

Savaitraščio Skaitytojau

Kreipiamės prie Tamstos, senas "LIETUVOS" skaitytojau, kuris radai joje artimą draugą ir patikėtiną patarėją. Pranešame Tamstai, kad perkeičiant 26 metus tarnavusią lietuvių visuomenei savaitinę "Lietuvą" į dienraštį, taipgi persikeitė ir apmokėjimas už prenumeratą, ir tik tokiu budu jis tapo atsilikusiu. Todėl kviečiame Tamstą, senas "Lietuvos" skaitytojau, apsimoket už ištikimai tarnaujantį visuomenei, už sargiai dabojantį Tamstos, skaitytojau, reikalus dienraštį "Lietuvą", nes krasa draudžia neapmoketą laikraštį siuntinet. Nenoretumeme Tamstai padaryt nesmagumą, sulaikant dienraščio "Lietuvos" siuntinejimą. Drįstame laukt nuo Tamstos greito atsiliepimo, nes, suprantame, Tamsta spejai apvertint savo istikimą artimą dienraštį "Lietuva". Užkviečiame "Lietuvos" skaitytojus, Lithuanian Publishing Bendrovės dalininkus, artimus ir pažistamus tuojaus užsiprenumeruoti Dienraštį "LIETUVĄ."

Laiškus ir pinigus siųskite sekančiu antrašu:

"LIETUVA"

3253 S. Morgan St., CHICAGO, ILL.

Dienraščio "LIETUVA"
KAINOS

CHICAGOJE Metams	$6.00
" Pusei metų	3.50
In Kitus Suv. Valstijų Miestus	
Metams - -	$5.00
Pusei Metų - -	3.00
In Kanadą Metams	7.00
In Kitas Šalis Metams	8.00

VISKĄ RASYKITE AIŠKIAI.

Šitą kuponą išpildyk, nukirpk ir drauge su Money Orderiu, čekiu, arba pinigais prisiųsk mums.

"LIETUVA" 3253 So. Morgan St., Chciago, Ill.

GERBIAMIEJI:—

Siunčiu Tamistoms $ .. .. ir prašau siuntinėti dienraštį "Lietuvą" per ..... met.
(ant kiek laiko)

Mano adresas:

Vardas ..... Pravardė .....

Stubos numeris (arbabox) ..... Gatvė .....

Miestas ..... Valstija .....

TRUMPA Lietuvių Visuomenės Istorija

Parašė Š. M.

(Tąsa)

Maskvos lietuvių naujokynas. Prasidėjo nuo 70 metų, kuomet lietuviai studentai pradėjo lankyti Maskvos universitą, kuriame buvo įsteigta keletas stipendijų lietuviams. Susidėjo daugiausia iš studentų ir farmaceutų, bet vėliau pradėjo atsirasti ir darbo žmonių. Ypatingai ta kolionija užaugo Europos karės metu, kuomet į Maskvą subėgo daug lietuvių inteligentijos ir šiaip žmonių, ir skaitė į 20 tukstančių narių.

Maskvos lietuvių kolionija begalo daug pasitarnavo lietuvių kulturai. Čia galima sakyti išdygo ir užaugo Didžiosios Lietuvos aušriečiai ir daug varpiečių, čia vėliau gyvavo studentų ratelių ir čia buvo sutvertas vėliau tautiniai-kulturinis judėjimas visos lietuvių moksleivijos tarpe ir tam judėjimui buvo vadovaujama. Čia buvo studentų ir pašalpos lietuvių draugijų.

Varšavos lietuvių naujokynas. Susidėjo iš daugelio lietuvių mokytojų, siunčiamų iš Veiverių seminarijos mokytojauti Lenkijon, iš nedaugelio studentų, iš prekybos, pramonės kelių šimtų žmonių. Ir ta kolionija, kad ir nepasižymėjo didesniais darbais, tečiaus visuomet gyvai atsiliepdavo į visus Didziosios Lietuvos reikalus.

Odesos naujokynas. Taipogi susidėjo iš nedaugelio studentų ir darbo žmonių. Turėjo lietuvių draugiją.

Kaukazo naujokynai. Apie pora tukstančių lietuvių daugiausiai darbo žmonių buvo išmėtyta po Kaukazo miestus: Tiflisą, Batumą ir kitus. Tifliso lietuviai turėjo ir savo draugiją.

Europos karės metu Didžiosios Lietuviai tremtiniai skaičiuje 200 tukstančių išsiblaškė po visus didesnius ir mažesnius rusų miestus. Taip atsirado didesni lietuvių naujokynai: Voroneže, Karkove, Tambove, Jaroslavliuje, Kijeve, Mogileve, Minske, Ekaterinoslave, Kostromoje, Tverėje ir kitur, padidėjo nuo pirmiau buvę Revelyje, Saratove, Kazanijje ir Sibiro miestuose.

Priverstinieji lietuvių naujokynai. Rusų valdžia už pirmuosius Krakuvus ir Lenkmetį nemaža liteuvių ištrėmė už dalyvavimą sukilime į Rusus ir Sibirą, kiti sodžiai valdžios prikalbinami išsikėlė.

Tokiu budu atsirado lietuvių sodžių Mogilevo, Saratovo žemėje (Černaja Padina) ir Tomsko apylenkėse Sibire. Visi jie nebuvo dar ištautėję. Kitur, kaip, Černaja Padina turėjo savo mokyklą ir draugiją.

Nemažą lietuvių priverstinai ar savu noru atsidurė Taškente, (Turkestane), Irkutske, Čitoje, Svietenske, Blagovieščenske, Vladivostoke ir Charbine. Ypačiai čia jų atsirado po 1905 m. revoliucijos. Tai buvo daugiausiai įvairios inteligencijos. Tomske, Irkutske, Čitoje, Vladivostoke, ir charbine turėjo savo draugijų ir gyvai atsiliepdavo į visus lietuvių reikalus.

Vakarų Europos lietuvių naujokynai. Iš Mažosios Lietuvos išeivybė prasidėjo dar ankščiau, už Didžiąją Lietuvą. Iš čia lietuviai patraukė į Vokietijos didmiesčius: Karaliaučių, Berlyną, Bavarijos ir Saksonijos miestus. Bet ypačiai jų daug buvo *Vakspoluose* (Vestfalijoje) anglių kasyklose, į kur nuklyzdavo ir Didžiosios Lietuvos lietuviai, išėję uždarbiauti vasarai į Prusus.

Paskutiniais metais į užsienius pradėjo traukti daug lietuvių moksleivijos ir po 1905 m. daug lietuvių politikos prasikaltėlių. Tokiu budu atsirado lietuvių burelių:

Krakove, Austrijoje, *Fribourge ir Lausannoje,* Šveicarijoje, *Paryžiuje,* Prancijoje, *Liege ir Louvene,* Belgijoje, *Munichė,* Bavarijoje ir kituose Europos universitų miestuose. Šveicarijoje ir Paryžiuje net buta lietuvių draugijų.

Anglijos lietuvių naujokynai. Didžiausias lietuvių naujokynas betgi buvęs Anglijoje, į kurią išeivybė iš Lietuvos prasidėjo pirmiau, negu į Ameriką, tai yra prieš 1870 m. Čia lietuviai rado sau darbo anglies kasyklose ir dirbtuvėse. Žymiausios lietuvių kolionijos buvo *Londone, Glasgowe, Bellšhill'yje* ir jų aplinkiniuose miestuose. Kiek tikrai lietuvių buta tose Anglijos kolionijose, sunku pasakyti, bet reikia spėti 20 tukstaničių mažiausiai.

Anglijos lietuviai turėjo 2 laikraščiu ir daug įvairių draugijų; buvo pasiskirstę į visuomeniniai politines grupas. Anglijos lietuvių šeimynose augo nemaža vaikų, kurie pusėtinai suanglėję yra, tečiaus, savo kalbos dar nepameta.

Anglijos lietuviai gausiai atsiliepė Europos karės metu į Didžiosios Lietuvos vargą ir sumetė jos pašalpai nemaža pinigų.

Amerikos lietuvių naujokynai. Didžiausi ir svarbiausi lietuvių kulturai naujokynai pasaulyje. Čia, pagal rupų apskaitymą yra net visas penktadalis lietuvių tautos, tai yra apie vieną milijoną žmonių. Amerikos lietuvių naujokynai sulošė lietuvių kulturai neapsakomos svarbos.

Prasidėjo lietuvių išeivystė į Ameriką tuojau po paliuosavimui žmonių iš baudžiavos. Yra žinių, kad pirmutinis letuvys išlipo į Amerikos krantą 1864 m. Tečiaus tai buvo tik vienutės, kurios, taip sakant tik apėjo ir apčiupinėjo kelius.

Tikras, skaitmeningas lietuvių ėjimas į Ameriką, prasidėjo nuo 1879 m. ir pasiekė savo augščiausio laipsnio tarp 1890—1914 m. Oficialė Suv. Valstijų statistika parodo, kad per tą laiką atkeliavo 200 tukstančių lietuvių su viršumi. Vienas šeimynos narys atkeliavęs, vėliaus ncretai atsitraukdavo iš Lietuvos visą savo šeimyną. Pramoninis šalies kilimas ir pilna visuomeninė laisvės prisidėjo daugiausiai prie pritraukimo lietuvių į Ameriką ir palaikymo jų čia.

Išpradžios lietuviai prisiglaudė anglių kasyklų ir gyvulių skerdyklų apylenkėse, o vėliau išėjo ir į dirbtuvių centrus ir šiek-tiek prie žemės dirbimo.

Apsigyveno miestuose dideliais buriais, kas davė progos jiems palaikyti savo kalbą ir vystyti savo visuomeninį gyvenimą tarpusavyje.

Pasinaudodami šalies laisve, lietuviai čia galima sakyti sutvėrė visai nepriklausomą, ypatingos kulturos visuomeninį gyvenimą, įsitvėrė didelę spandą, suorganizavo keliolika dešimtiulių įvairiausio krypsnio ir rušies ir apie tokį tukstantį (neperdaug bus tiek pasakius) naujų organizacijų, aprupinančių išimtinai lietuvių darbo žmonių reikalus ir vedamas lietuvių kalba.

Visas tas kulturis Amerikos lietuvių darbas atsirado daktaro Jono Šliupo, aušriečio, dėka, kuris atkeliavo į Ameriką 1885 m., vėliaus kunigo Aleksandro Burbos ir didelės daugybės pirmojo ir antrojo pasekėjų, apsireiškusių Amerikoje, lietuvių inteligentų rašytojų-literatų, profesijonalų, šiaip šviesių darbininkų, smulkių biznierių (prekybininkų) ir katalikų kunigų. Čia daktaras Šliupas įvedė viešąjį kalbėjimą prieš žmones (prakalbas), kurios sulošė Amerikos lietuvių gyvenime svarbiausią rolę, nes jos pajudino lietuvių minti tam ar kitam visuomeniniam reikalui.

Čia prasidėjo, ypačiai po Rusų 1905 m. Revoliucijos smarkus lietuvių visuomenės pasiskirstymas į politiniai-visuomenines grupes, kurių apsireiškė trys: demokratiniai visuomeninė arba (tautinė), socijalistinė ir klerikalė.

Apie demokratinę grupą susispietė visi šviesesnieji Amerikos lietuvių gaivalai, dirbą laugiausiai lietuvių kulturai, demokratybei, pasaulio tautų lygybei ir laisvei.

Apie socijalistinę grupą—apie 2-3 tukstančiai darbininkų, dirbančiųjų pasaulio proletarijato išsiliuosavimui.

Apie klerikalę grupą—suspietė žmones visai dar nepradėję mąstyti apie jokias visuomeniai--politines teorijas, kuriuos kunigai panaudoja tai savo luomo ir Rymo bažnyčios naudai, užsilaikydami jų pinigais patys ir statydami jų pinigais patys ir statydami bažnyčias, kurias sulyg savo bažnytinės organizacijos taisyklių, turi pavesti savo vyskupams, kurie čia yra visi svetimtaučiai, tai kartais lietuvių kulturos reikalams, tai kurstymui prieš aniedvi grupi—dėstis koks jiems upas užeina.

Diduma Amerikos lietuvių kunigų pasižymi nepaprastu pludimu, šmeižimu ir niekinimu demokratinių idejų ir tų žmonių, kurie dirba lietuvių kulturos darbą be jų vadovavimo, ir tuo atstumia visus radikalesnius lietuvius nuo bažnyčios. Yra tečiaus keletas ir šviesių žmonių jų tarpe, kurie nori palaikyti lietuvių visuomenę kruvoje su visomis jos grupėmis.

Tas pasidalinimas į visuomeniniai-politines grupes perėjo ir į spaudą ir į organizacijas net ir todel tam pačiam reikalui, kaip pavyzdin darbininkų susišelpimui nelaimėse yra du Amerikos Lietuvių Susivienijimu: tautiškas ir Rymo. Politiniam ir kulturiniam darbui yra net trejopų rušių partijų: sandariečių (demokratų-visuomeninkų) socijalistų ir klerikalų (kurioms jie mėgsta dėti tikybinį vardą "katalikų)."

1917 m. Amerikos lietuvių laikraščių buvo 22: tame tarpe du dienraščiu; kiekvienos politinės grupės veik po lygiai.

Draugijų žymesnės buvo:

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, įsteigta 1886, pašalpinė organizacija, įkurta d-ro Šliupo pradžia, mokanti sąvaitinės pašalpos ligoje. 1917 m. organizacija turėjo 15 taukstančių narių, apie 200 tukstančių kapitalo, savo didelį laikraštį, leido knygų lietuvių kalba, turėjo apie 400 skyrių, vadinamų kuopų, kurios vietose organizavo lietuvių visuomenę ir pratino prie organizuoto visuomeninio darbo.

(Toliaus bus)

Šis paveikslas parodo, kaip širdingai sveikina Lille gyventojai savo išgelbėtojus-talkininkus, kada jie žengia jų miestan.

Iš Lietuvių Gyvenimo Amerikoje.

BOLŠEVIKAI KENKIA LIETUVOS LAISVEI.

Donora, Pa. Ir pas mus po biskį darbuojamasi dėl Lietuvos laisvės. Iki šiam laikui per Lietuvos Neprigulmybės Fondo 18 skyrių jau suaukauta sekančiai:

Padėkavonės Dienoje surinkta $130.50.

Lietuvių Ukėsų Kliubas paaukavo $100.00.

SLA. 160-ta kp. iš savo iždo $15.00. Nariai suaukavo $10.00. Viso $25.00.

Viso $255.50.

Tautos Fondo skyrius irgi apie tiek yra surinkęs.

Rinkimui aukų daug kenkia pora bolševikų. Mat rimtų veikėjų, kurie skelbia socializmo teorijas, bet nesipriešinan Lietuvos laisvei, mes bolševikais nevadiname. Sulyg musų supratimo, bolševiku yra tas, kurs viską griauja, kas tik nėra jojo kontrolėje. Tie bolševikai kaip įmanydami juodina patį darbą, o ypač aukų rinkėjus, net apvagindami juos.

Štai pavyzdys jų bolševikiško darbo. Gruodžio 7 d. M. Žemelis surengė savo lėšomis prakalbas. "Kalbėtojumi" pakvietė lenkbernį V. Puką, žinoma ir pats rengėjas kalbėjo. Ir prasidėjo "mokliškos" prakalbos. Dergė veikėjus, kurie darbuojasi dėl Lietuvos laisvės, kaip tik įmanydami, kaip tik jų bolševikiški smegenįs gali išgalvoti ir atn pabaigos pridurė: "ir valkiojasi po Donora toki rup...s darbininkų pinigus viliodami." Tuomi ir užbaigė savo "moksliškas" prakalbas.

Tai, mat, kokių pas mus yra laisvės kovotojų.

V. P. Banionis,
L. N. F. 18-to Sk. Rašt.

DRAUGIJA PAGERBIMUI KAREIVIŲ.

So. Side Omaha, Nebr. Tulas laikas atgal čia susitvėrė draugija, kurios tikslu buvo parupinti lietuviams kareiviams knygų ir laikraščių, ir rengti jiems išleistuves. Valdybon inėjo:

Pirm.: adv. P. J. Uvicks, vice-pirm.: A. Akronis, rašt.: A. S. Poškus, iždi.: B. J. Bazar.

Padidinimui lėšų buvo surengta balius lapkričio 30 d. kurs gerai rusisekė.

Baliaus reikale pardavinėjant tikietus, ypač daug pasidarbavo panelės: S. Bazar, S. Letarro, M. Backus, V. Bazar, A. Chestnut, M. Labanauski, C. Matulevič, A. Buxel, E. Panudit, J. Kisicki, S. Zukovsky, L. Letarro ir poni Tamulevič.

Dabar ši draugija plianuoja kaip geriau sutikus grįžtančius namo lietuvius-kareivius.

Rašt. *A. S. Poškus.*

CLEVELANDIEČIAI NESNAUSKIME.

Cleveland, O. Kodėl męs clevelandiečiai tapome toki tingus? Kiek laiko atgal męs visi, it tie išmiklinti kareiviai, rėmėme dienraščio "Lietuva" reikalus, kad kaip nors įsigyjus tokią kulturos įstaigą, kai dienraštis. Dabar gi, tartum, tingime ir žinutę parašyti musų dienraštin, o pirmiau šimtinėmis klojome.

Vyrai neduokime rudyti musų plunksnoms, nes merginos gali mums sarmatą padaryti. Žinote, kad clevelandietės smart. Taigi nesnauskime.

V. Astras.

IŠ TORRINGTON, CONN.

Kuomet visur juda, kruta dėl Lietuvos laisvės, tai torringtoniečiai dar vis miega, dar vis ko tai laukia. Vyrai, ar jau ne laikas pradėti daugiau rupintis musų tėvynės reikalais, kuri pagelbos nuo musų reikalauja.

Sukruskime ir pasirodykime, jog ir mums tėvynė dar rupi.

D. Deskavičius.

IŠ HOQUIAM, WASH.

Tai miesčiukas ant kranto Ramiojo vandenyno. Čia žmonės triusiasi tik medžio išdirbystėje,—lentų pjovyklose, laivų statyme ir panašiai. Laivų statymas biskį sumažėjo, bet kol-kas dar uždirbama po $4.00 ir daugiau į dieną. Čia lietuvių tik viena šeimyna ir penki pavieniai.

"Lietuvos" skaitytojas
Pranas Bakševičė.

IŠ NEW HAVEN, CONN.

TMD. 14-tos kuopos susirinkimas įvyks sausio 3 d. 1919 m., svetainėje prie 485 Grand Ave. Gerbiami tėvynainiai, nepamirškite atsilankyti į šį susirinkimą, nes jame apart daug svarbių reikalų, kurie bus apsvarstyta, pradedant 1919 metus, dar bus ir prelekcijos.

Kuopos valdyba pasistengė šį sykį padaryti musų kuopos susirinkimą įvairesniu, taigi nariai privalo naudotis šia puikia proga ir atsilankyti į šį svarbų susirinkimą.

Nariai taipgi malonėkite ir naujų narių atsivesti, nes kiekvienas prakilnesnis lietuvis turėtų prigulėti prie šios kulturingos kuopos, nes nėra to kulturingo bei labdaringo darbo, prie kurio TMD. 14-ta kp. butų neprisidėjusi. Taigi kuoskaitlingiausiai į susirinkimą.

Severos Gyduoles užlaiko šeimynos sveikatą.

Strėnų Skaudėjimas.

Kuomet užeina strėnų skaudėjimas tai tartum viskas prie jo prisideda. Skaudėjimas darosi nepakenčiamu, inkstai nukenčia, šlapimas sutirštėja ir jame yra nuosėdų. Ar reikalauji gero vaisto ir negali jo surasti? Nejieškok jo ilgiau. Bandyk

Severa's
Kidney and Liver Remedy

(Severos Gyduolę nuo Inkstų ir Kepenų). Jis yra labai geras nuo dažno ir skausmingo šlapimo varymo ir vaikams nuo prišlapinimo lovos. Jis yra geras nuo geltligės, išvarinėja atsiradusį rugštumą, sumažina tynimą kojų ir prašalina skaudėjimą iš strėnų. Pamėgink. Jis yra pardavinėjimas aptiekose visur. Kaina 75c ir $1.25.

W. F. SEVERA CO.,
CEDAR RAPIDS, IOWA.

IŠSIMOKYK DRAPANŲ KIRPIMO AMATĄ.

MASTER SYSTEM

Mes mokiname ši puikų gerai apsimokantį amatą į trumpą laiką.
Kirpikai yra labai reikalaujami.
Vietos nepripildytos laukia.
Ateik dieną ir vakare.

Master Cutting School
J. F. Kasnicka
118 N. LaSalle St.,

Ar čia busit, ar Lietuvon Grįžšit?

Lietuviams yra svarbu ir žingeidu žinoti, kiek Lietuvių žada po šios karės grįžti atgal Lietuvon. "Lietuvos" Dienraštis norėtų šitas žinias surinkti, kad šitą klausimą išrišti.

Todėl išpildykit šitą blanką ir pasiųsskite ją atgal. Jusų vardai ir jusų čia paduotos žinios bus užlaikomos vien tik Redakcijos žiniai ir nebus nei atskirai garsinamos, nei niekam išduodamos. Todėl galite rašyti atvirai ir su pilnu pasitikėjimu.

1. Vardas-Pravardė .....
2. Adresas .....
3. Pavienis, ar vedęs. Jeigu vedęs, tai kiek šeimynoj? .....
4. Amžius jusų .....
5. Ar grįžtut Lietuvon po karės, jeigu Lietuva gautų laisvę? .....
6. Ar grįžšit Lietuvon po karės, jeigu Lietuva negautų pilnos laisvės? ....
7. Iš kokios vietos paeinate iš Lietuvos? .....
8. Kokion vieton grįžtute? .....
9. Kuom čia užsiimate? .....
10. Kuom Lietuvoj norėtut užsiimti? .....
11. Su kokiu kapitalu grįžtut Lietuvon, t. y. kiek, maž-daug, pinigų su savim parsivežtut .....

Pastaba. Šitas klausimas yra svarbus tuomi, kad galima butų maž-daug sužinoti, kiek kapitalo amerikiečiai parvežtų Lietuvon, o tas parodytų kiek jie Lietuvos gerbuvį padidintų. Šitas jusų atsakymas bus Redakcijos užlaikomas absoliutiškoj paslaptyj, kiek tas lytisi jusų ypatos. Jeigu kartais nenorėtum jo atsakyti, praleiskit jį nieko nepažymėję.

12. Kaip greit manytute grįžti Lietuvon? .....

Atsakę šiuos klausimus šitą kuponą ir sugrąžinkit "Lietuvos" Dienraščiui, adresuodami taip:

Statistikos Skyrius,
"Lietuva" Daily,
3253 S. Morgan St., Chicago, Ill.

PASIRUPINKITE, KAD IR JUSŲ DRAUGAI BEI PAŽĮSTAMI JĄ IŠPILDYTŲ.

The Lithuanian Daily

LIETUVA

Published daily, except Sundays, by the Lithuanian Publishing Co., Inc.

3253 So Morgan St. CHICAGO, ILLINOIS.

Telephone: Boulvard 4250

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Ill., under act of March 3rd, 1897.

EDITOR, B. K. BALUTIS.

SUBSCRIPTION PRICE:

In Chicago, by mail —	
One year	$6.00
Six months	3.50
Three months	1.85
In Chicago, by carrier—	
One copy	$ .02
Per week	.12
Per month	.55
In the United States, by mail—	
One year	$5.00
Six months	3.00
Three months	1.65
In Canada, one year	$7.00
In all other countres, per year	$8.00

"Lietuva" eina kasdien, išskiriant nedėldienius. Leidėjai: Lietuvos Dienraščio Benrovė. Redaktorius: Adv. Bronius K. Balutis. Adresas visoms karesponden cijoms:

Lithuanian Publishing Co.
3253 So. Morgan St., Chicago, Ill.
Telephonas Bulevard 4250

Prenumeratos kaina apgarsinimų skyriuje. Apgarsinimų kaina suteikiama pareikalavus.

Prisiųsti Redakcijon ir nesunaudoti rankraščiai grąžinami atgal tik tada, kada jų grąžinimo reikalaujama rankraštį Redakcijon siunčiant, ir kuomet grąžinimo lėšos prie rankraščio yra priėtos.

Prenumeratos, apgarsinimų ir kitokio biznio reikalais reik kreiptis laiškais į Dienraščio Administaraciją. Korespondencijas, žinias ir straipsnius reik adresuoti Dienraščio Redakcijos vardu.

Joki raštai, be padavimo rašėjo tikro vardo-pravardės (apart slapivardės) ir adreso, negali buti sunaudoti.

Asmeniškai Redaktorių galima matyti nuo 11:30 iki 12-tai išryto ir nuo 5:30 iki 6 vakare.

Musų Partijos ir Lietuvos Neprigulmybė.

Įdomus yra atsinešimas lietuviškų partijų linkui Lietuvos neprigulmybės klausimo—partijų, čia Amerikoje gyvuojančių.

Jų čia turime išviso tris: tautininkų, klerikalų ir socialistų. Šie pastarieji jau yra aiškiai skilę į dvi dalis: į *bolševikus,* kuriais vadovauja Lietuvių Socialistų Sąjunga su savo pusiau-oficialiu organu "Laisve" ir menševikus, kuriais vadovauja "Naujienos."

Visos jos turi mažiau, ar daugiau skirtingas pažiuras į Lietuvos neprigulmybę. Nekurios jų nekuriuose dalykuose susitaiko, kituose gi dalykuose skiriasi.

Nekalbant apie jų programus, kuriuos kiekviena partija norėtų įvykdinti Lietuvoje, čia pastebėsime tiktai jų pačią pamatinę pažiurą ir Lietuvos Neprigulmybę, kaip toji jų pažiura apsireiškia šiądien jų laikraščiuose ir jų veikime. Imsime nuo galo.

Bolševikai, musų socialistų frakcija, budama radikališkai-internacionalė, Lietuvos neprigulmybės visai nepripažįsta ir už ją nestovi. Ne tik kad nestovi, bet ir yra jai griežtai priešinga. Ji išvadžioja, kad steigimas Lietuvos neprigulmybės butų bolševikiškos teorijos supratimu atžegareiviškas darbas, nes bolševikai stovi už proletariato diktaturą," kuri nepripažįsta jokių tautų, Bolševikų politiškas idealas--padaryti išviso pasaulio vieną, taip sakant, internacionalį puodą, kuriame sutirptų visos tautos, o prie to puodo galėtų buti ne kas kitas, kaip tik toki kukoriai, kaip draugai "Leninas, Trockis, arba Liebknechtas." Steigimas naujos savistovios valstybinės Lietuvių tautos, todel, sulyg musų bolševikų sanprotavimo, butų tik nauja kliutis jų idealo atsiekimui. Jie todel Lietuvos neprigulmybei yra griežtai priešingi ir velytų matyti Lietuvą bolševikiškam puode—tame, kurį užkaitino Trockis su Leninu Rusijoj, arba tokiam, kurį mėgina kaitinti Liebknechtas Vokietijoj. Lietuvos neprigulmybės klausimo musų bolševikų socialistų programe nėra.

Musų menševikai socialistai skiriasi nuo savo bolševikų draugų tuomi, kad jie savo programe Lietuvos neprigulmybės klausimą, nors iki šiolei dar nevisai aiškiai pastatytą, bet turi.

Kiek galima sugaudyti iš jų "organo," jų taktika yra tokia: Pirmiaus jie, lygiai kaip ir bolševikai, Lietuvos neprigulmybei nepritarė. Jie stovėjo už taip vadinamą Lietuvos gyventojų apsisprendimą. Jų laikraščiuose podraug tankiai apsireikšdavo viltis, kad gal Lietuvos žmonės "apsispręs" ne už Lietuvos neprigulmybę, bet už jos prijungimą prie socialistiškos Rusijos. Prisijungimui prie Vokietijos jie buvo taip pat priešingi, kaip ir musų tautininkai--todel, kad Vokietija buvo monarchiška. Vienok, kaip greit ji persikeitė į "socialistišką," musų menševikų socialistų viltis taip pat palinko ir prie šitų naujų "draugų" vakaruose, kaip kad ji buvo palinkusi pirmiaus prie "draugų" rytuose.

Tas parodo, kad musų socialistai menševikai nieko nepaiso apie Lietuvą, jeigu ji nėra socialistiška. Jeigu ji ne socialistiška--tai ir jos neprigulmybė, rodos, nėra jiems verta ir išėsto kiaušinio.

Bet jeigu Lietuvoj butų socialistiška valdžia? Kaip tuomet musų menševikai žiurėtų? Galima buvo manyti, kad jie, turėdami savo valdžią savo rankose, tada ir nuo Lietuvos neprigulmybės nesipurtytų.

Toks spėjimas bent išdalies, pasirodė teisingu. Prie pirmų atėjusių Amerikon gandų apie tai, buk Vilniuje Lietuvos socialistai, vadovaujant Biržiškai, paėmė Lietuvos valdžios vadžias į savo rankas, musų menševikų "organas" išsireiškė už "savo draugų" rėmimą.

Klerikalų sriovės pažvalga į Lietuvos neprigulmybę išrodo neabejotina. Ji tos neprigulmybės geidžia ir jos išgavimu neabejotinai rupinasi. Vieną tik pastabą galima butų padaryti, kad iš jos veikimo, net šiuo sykiu, galima pastebėti neabejotinus norus užtikrinti Lietuvai ne tik neprigulmybę, bet tuo pačiu sykiu ir klerikališkos partijos neprigulmingoj Lietuvoj viešpatavimą. Amerikos Tautininkų partijos pažiura į Lietuvos neprigulmybę aiškiai ir griežtai skiriasi, kaip nuo vienų, taip ir nuo kitų. Visos jų pastangos šiuo laiku yra nukreiptos į tai, kad išgavus ir užtikrinus Lietuvai pilną Lietuvos politišką neprigulmybę, partijų reikalus paliekant nuošaliai, kol tas vyriausis siekis--Lietuvos neprigulmybė--nebus atsiektas.

Tautininkai, pripažindami, kad patįs Lietuvos žmonės turi teisę nusistatyti savo valdžios formą, visai nededa pirmaeilės svarbos į tai, kokia partija *dabar* laiko Lietuvos valdžią. Kol ta valdžia stovi už Lietuvos neprigulmybę, tautininkai nėra jai *šiuo laiku* priešingi. Ir todel jie rėmė pusiau-klerikališką "Lietuvos pirmesnę valdžią, kaip lyginai remtų ar remia ir socialistišką Lietuvos valdžią,--jeigu tik ta valdžia stovi už išgavimą Lietuvai pilnos politiškos neprigulmybės demokratiškoj formoj.

Ir išrodo, kad tautininkų pažiura neabejotinai yra rimčiausia, o jų troškimai užtikrinti Lietuvai laisvę ir gerovę yra tyriausi. Jie aiškiai yra iškėlę pirmon vieton išgavimą Lietuvai politiškos, demokratiniais pamatais paremtos, laisvės, o partijų reikalus (jų tarpe ir savo partijos reikalą) yra atidėję antron eilėn, žinodami, kad gavus Lietuvai laisvę, žmonės patįs mokės nustati tokią tvarką, kokios jie pačtis norės.

Viską kruvon suglaudus, galime padaryti tokią sutrauką:

Lietuviški socialistai bolševikai Lietuvos neprigulmybės visai nepripažįsta ir yra jai priešingi.

Lietuviški socialistai menševikai, rasite, butų už Lietuvos neprigulmybę, jeigu jie turėtų užtikrinimą, kad valdžia tuojaus bus jų rankose. To užtikrinimo neturint, jie Lietuvos neprigulmybei greičiaus yra priešingi, negu prielankųs.

Lietuviški klerikalai Lietuvos neprigulmybės neabejotinai šiuo laiku pageidauja, bet kuone tiek pat pageidauja ir stergiasi sykiu uždėti Lietuvai ir savo kuniginę kontrolę. Abudu geismai pas juos, kaip tas iki šiolei apsireiškė, yra kur nors arti proporcijos "fifty-fifty" (pusiau-ir-pusiau).

Lietuviški tautininkai griežtai stovi už išgavimą Lietuvai pilnos neprigulmybės nepaisant to, kokia iš paskutinių trijų partijų dabar kontrolę Lietuvos valdžios turėtų.

Svetimoj spaudoj apie Lietuvius.

"Fain Tauta."

Suvienytų Valstijų senatorius Henry Cabot Lodge savo straipsnyje, tilpusiame laikraštyje *The Protectionist,* kalbėdamas apie taikos išlygas ir paminėdamas apie Lietuvą, rašo sekančiai:

"Baltiko jurės neprivalo buti daugiau Vokietijos ežeru. Išilgai Baltiko guli Lietuviai, kita f a i n tauta, tauta grynos Aryanų rasės, o į šiaurius nuo jų yra latviai ir estai ir dar toilaus į viršų finai. Šitoms valstijoms, jeigu tik mes galime taip sutvarkyti, privalo but tagelbėta įsteigti jų neprigulmybę, ir tokiu budu jus kontroliuojate Rytinį Baltiką."

Iš *New York Tribune,* New York. Gruodžio 17 d. 1918 m.

Vincas Krevė.

Skerdžius.

(Tąsa)

Levanarda, girdėdamas tat, pakrapštė galvą, pamąstė...

— Ar tu tik nemeluoji, seni? Vai, meluoji!...

— Kam aš meluosiu. Nori tikėk, nori ne, man visviena, aš pasakiau. Pasiklauski piemenų... Ir Lapinas nusigrįžo į vyrus ir užkalbino juos visai aplink kitą, lyg jam visai nežingeidu, kaip pasielgs Levanarda Čepulis.

— Palauk, aš tam giltinei!.. Žinos jisai, kaip kautis.

Ir užsimovęs kepurę giliai ant ausų, nusigrįžo Levanarda ir nuvėjo į daržus.

Tuo tarpu Jurienė, kas-žin kaip išgirdusi šią naujieną ir pamačiusi, kad Levanarda eina per daržus į Miegakulinę šaukė vyrą, kad greičiau bėgtų į Valakus ginti vaiko, kurį galvažudys brolelis su savo suneliu nori užmušti.

Tasai, kaipo žmogus karštas ir jaunesnis, nustvėrė sijoną; išsitraukęs iš tvoros straigą, nusivijo brolį.

— Jie, nedraugai, barasi, ėdasi, kaip šunįs, o man tvorą tik ardo!—prabilojo, matydamas tat Šlaminis.

O dvi marti, melždami karves gretimuose kiemuose, pludo toj tai, kaip išmanė, koneveikė nuo raganių ir vagilkų.

Senis Lapinas klausė ir juokėsi sau po usais. Klausis, klausis ir dadės savo žodelį, visviena kaip pagalį malkos gestančion krosnėn.

Moters išsibarė, kiek tik galėjo, pamelžė karves ir nuvėjo pirkion.

— Tai priviriau, žmoneliai, buizos!—Juokiasi pakakintas senis ir net rankas trina iš džiaugsmo, kad jam nusidavė gerai sukirkinti žmones: o aš jų vaikų nei nemačiau!...

— Vai, kad tave dievai, seni!—Kvatojasi vyrai, net už pilvų nusitvėrę:—ir pramano gi!

— Čia motkos tik nesusipešė, o ten vyrai gal jau pešasi. Ne tėvai skirs vaikus, tik vaikam atsieis tėvus skirti.

— Tai melagis, senis, tai melagis! ir senas ir taip diktai sumeluoja, kad nesuprasi!

— Tokio, brol, melagio aplinkui nesurasi. Ir žinai, kad meluoja, o patikėsi, ir gana.

Ir vėl juokėsi vyrai, o Lapinas tai linksmas buvo, lyg jį už gerą gyrė.

— Nu matau, kad tu nemetęs esi dar senų šposų—uždėjęs ranką ant sprando Lapino, prabilojo Dumblis iš Pakelmių, kur seniau dvi ar tris vasaras ganė Lapinas. Koks buvai, toks ir dabar likai. Einam, seni, pirkion, aš tau duosiu alaus, nors ne savo.

Ir nusivedė vyrai Lapiną triobon į Valainį, pripylė jam stiklinę alaus. Lapinas išgėrė vienu matu, net jį pakratė. Paskui nusišluostęs burną ran kove, atsilaužė kampą surio, kurį į jį patraukė Dumblis, ir užkando; čia jam pripylė antrą, jisai išgėrė ir antrą; pripylė trečią, jisai ir trečią išgėrė. Pripylė jam degtinės stiklinėn, senis išgėrė ir degtinės; prisitraukė mėsos bliudą į save ir puntaroja, net nukaitęs.

Linksmas senis, net akįs blizga, juokavoja. Visi juokiasi, ne tai giria, ne tai peikia Lapiną. Jisai pasakoja, kaip apgavo vieną, kaip sukirkė kitą, kaip gražiai sumelavo trečiam. Juokiasi vyrai, net jų juostos nuo pilvų nusmuko. Tik vienas Kačingis nesijuokia.

— O aš manau, vyrai, kad niekus darote, girdami jį:—kaip iš trimito storu savo balsu kalbėjo:—kad man jisai taip sumeluotų, nepaisytau aš, kad jisai senas: nurautau viršugalvį. Kad tu senas, nedaryk, kaip mažas vaikas.

Nors labai plėšojosi Kačingis, bet jo niekas neklausė.

Lapinas išporino vyrams, kaip jis su Juzia užurašams vaikščiojo, kaip jį kunigėlis pravarė.

— Nu, ir radai sau mergą!—juokėsi vyrai.—Kitos tokios visame pasaulyje su balana nerastai. Bet kaipgi liks Vanka be jos?

Juzia buvo senmergė, metų penkiųdešimties. Gyveno ji pas gudą tokį pat seną berną, Vanką, kuris čia atsipainiojo nežinia kada, nežinia iš kur, ir gyveno duminėj pirkaitėj sodžiaus gale, kurią sau nu ipirko nuo vieno kampininko.

— Kas gi dabar bus? be katekizmo kunigas nepriims užurašams, o be kunigo neis už tavęs nei viena merga, kad ir Juzia.

— Nieko, aš, žmogeliai, išmoksiu. Jau aš dabar daugel žinau. Mikalka mane mokia.

— Tai, seni, dagyvenai laikų: vaikai senus mokia. Ar tikėjai, ar laukei to, seni?—klausia jo Dundis, patsai gana senas žmogus.

— O, dabar vaikai, tai ne męs, musų laikų vaikai, atsakė jam Dumblis.—Aš dar ne Dievas žino koks senis, o kaip atsimenu kokie męs buvome vaikais, tai kur, nei nelygink dabartinių vaikų!

— Atsimenu,—atsiliepė Julius Naujanis,—budavo, dėdė pagązdina mus, kad pilni arieliai baloj vilkų, kur vaikus nešioja ir vilkynus peni, kelias dienas baidomės iš gatvės išlįsti, tik ištolo ujame ir akmenais arieliuosna laidome. Eik, dabar taip pagązdink vaikus, jei nori.

— Vaja,—giriasi Lapinas,—pagązdinu ir bijosi, ir kaip dar.

— Ot, visi męs čia jau nejauni,—įsimaišė Kačingis: ne vieno jau ir plaukas žilaș. Męs dar štai tokie vaikai buvome, be kelnių bėginėjome, o tu jau žilas buvai. Jau gal daugiau šimto metų turi, ir drutas. Ar dabartinio laiko rasi tokį žmogų?

— Tai gal jau yra šimtas; valgydamas surį su duona, sutiko Lapinas. Šimtas jau yra, o net gal ir daugiau... Kur kas daugiau!

— Kur jau jisai šimtą, gal ir du turi!—pritarė Valainienė, tupinėdama aplink krosnį. Kas jį jauną pamena?

— Yra dar senesnių, nei aš.

— Kas gi toks gali buti? mąsto žmonės. Ne, senesnio už tave nėra. Jau tu ne savo, svetimu amžiu gyveni.

— Nugi Grainio liepa: ji senesnė, nei aš,—juokėsi linkmai senis—kol ji žaliuoja, aš pirma jos nemirsiu.

— Nu, žmogel, ji dar šimtus metų prastovės. Nors tu ir gaivus, bet jos nepergyvensi.

— Pergyvensiu, ot pamatysite. Ko man skubinti, laiko bus gana. Ar man čia bloga?

(Toliaus bus)

Atstato tą, ką jie sunaikino. Daugelis vokiečių belaisvių Francuzijoj **dirba** prie atbudavojimo to, ką jie patįs sugriovė.

Kas Daryti su Vokietija.

Vokiečiams ragus nulaužus, kaizeris, kaip girdime, išdumė Hollandijon.

Ko jis pabėgo? Ar jis nuo savo viengenčių bėgo, idant kilus revoliucijai, ir jo nepatiktų toks likimas, kaip kad patiko Rusijos carą? Išrodytų, kad jis ne deiko kito ir bėgo. Bet pažįstant gerai vokiečius, pažįstant jų apgaulingą politiką, kokią jie ant kiekvieno žingsnio vedė, galima apie tai paabejoti.

Yra tokių nuomonių, kad kaizeris pabėgo į Hollandiją, ne todel, kad jis butų bijojęsi savo vientaučių, bet todel, idant apdumti talkininkams akis ir įtikinti juos, kad Vokietija dabar jau turi demokratišką valdžią, nes kitaip talkininkai taikintis nenorėjo.

Scheidemann'as—vokiškas šovinistas-socialistas,—apskelbė Vokietiją respublika esant. Kaizeris, jau Hollandijoj budamas, formališkai atsisakė nuo sosto.

Pasaulis vienok nepadarys klaidos, budamas ant sargybos su Vokietija.. Ten įdomių dalykų darosi. Štai keletas jų:

Vokietijos moterįs, kurios laike Luzitanijos nuskandinimo iš džiaugsmo klykavo, kurios niekuomet nepakėlė balso, išreiškimui pasigailėjimo nelaimingoms moterims ir vaikams išteriotai Belgijai, Lietuvai, Serbijai ir Francuzijai, dabar šaukėsi prie Francuzijos moterių, kad jos pasigailėtų Vokietijos moterių ir pavartotų savo įtekmę, idant Francuzijos valdžia perdaug Vokietijos nenuskriaustų.

Liebnechtas, vokiškas bolševikas, grąsina talkininkams bolševizmu, jeigu jie su Vokietija "neteisingai" pasielgtų—neteisingai sulyg jo nuomonės.

Hugo Haase, neprigulmingų Vokietijos socialistų vadas, ir menamas kaizerio priešas, malonėtų kaizerį nuo kartuvių išgelbėti. Savo gerašyrdystėje, jis sako, kad neapykanta, kurią kaizeris nuo visos žmonijos užsitraukė, yra užtektina jam bausmė.

Apie dešinesnes, konservatyviškas partijas, kaip pavyzdžiui vokiškų klerikalų ir vokiškų junkerių partijas jau nėr ko ir kalbėti.

Visa tai parodo, kad jeigu ne vienbalsiai, tai 99% vokiečių šią karę rėmė, todel kad tikėjosi, turėsią trumpą karę ir didelę pergalę, kuri visą Europą "pavergs po kojų vokiečiams.

Jeigu taip, tai vienas tik kaizerio prasišalinimas dar nedaug tereiškia. Vokiečių dvasia, buvusi prie kaizerio, ir dabar, matomai, ne persimainė nuodugniai—ji "persimainė" tik paviršuj ir tik tiek, kiek aplinkybės to dabar reikalauja.

Vokiečiai dabar,—žinoma, išpasalų—pradeda talkininkų spaudą agituoti, kad nediktuotų vokietukams "bismarkinės" taikos išlygų, nes tas esą sukeltų vokiečių kerštą ir netolimoj ateityj karė vėl butų neišvengtina.

Akyvaizdoje tokių dalykų stovio, kokia tad privalo buti talkininkų taktika linkui vokiečių?

Ar jie privalo elgtis su vokiečiais sulyg Senojo testamento "dantis už dantį, akis už akį," ar sulyg Naujo Testamento devizos." Kas tave akmeniu, tai tu jį duona?" Vadinasi,—ar Vokietijai privalo buti dabar atmokėta tokiu pačiu saiku, kaip ji rengėsi mokėti ir faktiškai mokėjo Rusijai ir Rumunijai, ar vadovautis sentimentalizmu, parodyti savo "gerą širdį" pasakyti: "Jųs taip darėte, nes jųs esate Hunai, o męs parodome jums, kad męs esam civilizuoti ir leisime jus lengvai."

Kuriuo keliu talkininkai turėtų eiti? Kokią taiką daryti?

Atsakymas gali buti tik vienas: Taika privalo buti tensinga. Kiekvienam privalo buti duota teisingai sulyg to, ko kas yra užsitarnavęs, ko kas vertas. Tas yra visų teisybių teisybė.

Ta teisybė privalo buti pritaikinta ir prie Vokietijos. O ta teisybė, kaip lyginai ir žmonijos ateinanti ramybė, reikalauja, idant Vokietijai butų išmuštas ne tik užpuolimo ginklas iš jos rankų, bet kad jai butų išmuštas ir pats noras iš jos širdies bent kada nors ateityje kesintis ant tokios avanturos, kaip kad ji pasikėsino 1914 metais; visą pasaulį paversdama į peklos baisenybes.

Vokietija po šios taikos konferencijos privalo išeiti tokia, ka, nepaisant jos keršto, nepaisanjos ambicijų, ji ant visa pasiliktų nepavojinga pasaulio ramybei. Tuo tikslo atsiekimui Vokietijai privalo visų pirmiausiai buti atimtos visos tos provincijos, kurias ji išplėšė: Elzas-Lotaringija privalo grįžti prie Francuzijos, Daniška Slesvigo provincija privalo eiti prie Danijos, Lenkiškos provincijos prie Lenkijos, o Mazoji, arba Prusų Lietuva privalo eiti prie Neprigulmingos Valstijos. Vokietija privalo apart to, sulyg teisybės atmokėti visus nuostolius, kuriuos ji padarė svetimoms tautoms savo karės vedimu. Tai bus sunki našta vokiečiams—nesunkesnė tačiaus už tą naštą, kurią nešė sunaikintų šalių žmonės. Tas gal bent išdalies bus jiems gyvu priminimu, kad karė yra ne pelningas biznis, kaip kad jie apie tai manė, bet visai blogas "biznis."

Vokiečių vadai, faktiškai karę suplianavusie ir sukelusie privalo asmeniškai už tai atsakyti sykiu su savo kaizeriu. Jie privalo atsakyti, kaip paprasti kriminalistai, išėjusie ant pasaulio viešeklių ir nužudžiusie tiek milijonų žmonių. Vokietijos žmonės privalo nešti bausmę už tai, kad jie tiems savo kriminalistams ne tik pritarė, bet ir juos rėmė,—rėmė, kaip žinome, noriai.

D. Sargunas.

PASISKAITYKITE!

Kučių Vakare.

(Finų padavimas).

Sulyg Runeberg'o.

Ant tyrų liudnas mėnuo plaukė.
Urve žvėrys išalkęs kaukė.

Šunų skardus per giria balsas sklydo.
Per gilų sniegą tad' keleivis brido;
Sutemo... tankint žingsnius reikia:
Pati jau kučių stalą teikia.

Miškų kreivais, kurčiais takais,
Su ryšiu ant nutirpusių pečių.
Jis pasidžiaugti bėga su savais,
Sutikti taip brangių švenčių
Ką nešą?--duoną... Mano Dieve!
Skani tai duona--medžio žievė!

Štai niaukias... Slepiasi akis žvaigždės.
Kas tian? koks vargdienėlis po kairės
Prie pusnies ginčijas su mirtimi šalta,
Rankas gaivindamas dvasia šilta?
Keleivis. Verkia... gniaužia sopuliai
Jį... dusia gal nebegiliai...

"Kas tu esi? Kur galas tavo kelio?
"Pas mane eik apšilt, vargšeli!"
Ir jiema stimpantį, ir vedas kartu.
Štai juodu jau prie kiemo vartų.
Pagrįžo tėvas su ryšeliu ant pečių
Ir leizgyviu nežinomu svečiu.

Prie pečiaus sėdi amžiaus draugė jo
Ir peni kudikį mažutį.
"—Kaip—tarė ji—vėlai pagrįžai tu mano!
"Eikš prie ugnies, apšilk biskutį!
"Tu taipgi!" Ir, kaip aniuolas, meili
Pas pečių svetį veda ji.

Jai paklusni ugnis tuojaus
Kurenties ėmė daug karščiaus;
Giedri, be rupesčių, pradėjo
Dėl kučių stalo ji rėdyti;
Padėjo duoną ir ką tik galėjo
Iš menko turto pramanyti.

Asla prieš laukiamas Kalėdas
Nutiesta buvo pašiurkščiais šiaudais
Nuo jų vaikai pakilę, sėdos
Už stalo. Drauge su visais
Ir svetį šeimininkė privadino
Ir ant pirmosios vietos pasodino.

Po paprastų prieš valgymą maldų,
Kad duoną raikė gaspadinė,—
"Pa' uiminta širdis vargšų!"
Svečys prakalbo, ir ugninė
Akyse ašara spindėjo,
Kada jis savo dalį apturėjo.

Priraikė ji jau duonos dėl vaikų,
Bet kepalas dar visas ant rankų.
Ji stebiasi, sulaikė kvapą,
Svetin įrėmusi akis,
Ir veizdi, veizdi: ką gi jis?
Štai visiškai kitokiu tapo...

Jo akįs žiba, it žvaigždė dangaus
Ir trykšta spinduliai iš veido malonaus;
Nuo jo lig-šiolei buvę rubai slinksta,
Kaip rukas, kad kraujai aušriniai tvinksta,
Šeimyna tą stebuklą regi nematytą:
Akyse angelas... grįtelė net nušvito.

Vilties aušra vargšeliams prašnekėjo.
Ilgai tas kučias garbins atmintis:
Jas tėvas vaikui apsakys.
Gražesnį rask-gi pokilį ant svieto!
Čia angelas iškėlė pirmą vietą.
Prieš grįčią tą didžiuosies jei tik Kana,
Kuri vaišino Kristų ir Švenčiausią Paną.

Aš didelės godonės vertą
Tą grįčią kučiose lankiau nekartą.
Gyveno joje žilas jau seniukas

Anos šeimynos praanukas.
Nors metų nemažai praslinko,
Ir grįčios stogas jau perlinko,
Bet laikas stalo to nesugaišino,
Kurs angelą dangaus vaišino.

Meiliai vis vakarą aną seniukas mini!
—"Čia angelą sodino gaspadinė;
"Eilė vaikų prie jo sėdėjo;
"Pats oras čia malda kvepėjo;
"Ir tų menkų vargšelių grįčia
"Išrodė šventa, kaip Bažnyčia..."

Ir gyvą padavimą tą
Guodoja jau trečia karta.
Ties pirma vieta duona ir aguonų pienas,
Bet tų nekibina nei vienas.
Ir tėvas kučiose vaikams apsakinėja,
Kad angelas čionai su proseniais sėdėjo.

Vertė *Margalis.*

E. DE AMIČI — Vertė M. GRIGONIS

ŠIRDIS

MAŽIEMS IR DIDELIEMS

(Tąsa)

STARDI KNYGYNELIS.

Aš buvau pas Stardi, kuris priešais musų mokyklos gyvena, ir žiurėdamas į jo knygynėlį, pavydėjau jam. Stardi neturtingas ir negali daug knygų nusipirkti, bet jis rupestingai laiko savo mokslo knygas ir tasias, kurias jam tėvai dovanoja, ir visus pinigus, kiek tiktai gauna, knygoms išleidžia. Tokiu budu jisai nemažą knygynėlį surinko. Tėvas, pastebėjęs sunaus prie knygų prisirišimą, nupirko jam gražią lazdinio medžio indaują su žaliomis uždangomis ir aptaisė mėgiamomis jo varsomis kuone visas jo knygas. Dabar tiktai jisai patraukia virvelę—žalia uždanga atsidengia, ir sveikas pamatai didžiausioje tvarkoje tris eiles visokių varsų knygų, blizgančių ir su auksiniais pavadinimais ant nugarų. Vis tai apysakos, kelionių aprašymai ir eilės. Yra ir su paveikslėliais. Ir jis labai moka sudėstyti varsas, stato raudonas knygutes šale baltų, geltonas šale juodų, tokiu budu, kad jos ištolo butų galima matyti ir kad butų gražiaus.

Jis kartais kitaip varsas sudėsto. Jisai surašė savo knygų katalogą, visai kaip knygininkas. Visą liuosąjį laiką jis knygoms paveda: šluosto nuo jų dulkes, varto, žiuri apdarus. Savo drutais trumpučiais pirštais jisai labai atsargiai knygą ima ir, ją vartydamas, tarp lapų pučia—todėl jo knygos visai naujos atrodo. Kokia man gėda, kad aš visas savo knygas sudraskiau.

Pirkti knygutę—jam didžiausia šventė; jis daug kartų ją rankosna paima, apžiuri ją, kaipo kokią brangenybę, iš visų pusių.

Visą valandą jis man savo knygas rodė; iš didelio skaitymo jam ir akįs sopa. Vieną kartą tuo kambariu perėjo jo tėvas, toks pat žemas ir drutas, kaip ir sunus, ir su tokia pat didele galva. Jis sustojo, delnu paplojo sunui į galvą ir storu balsu man tarė:

— Ką tu pasakysi apie šitą galvočių? Bus iš jo kas nors, paminėsi mano žodį!

Ir taip storieviškai meilinamas, Stardi merkė akis, visai, kaip šuva, kuriam šeimininkas nugarą glosto.

Aš jaučiaus labai keistai: aš nedrįsau su juo juokauti; netikėjau, kad jis už mane tiktai metais vyresnis, ir kad jisai mane lydėdamas pasakė: "sudiev," aš vos neišsitariau: "su pagarba," kaip užaugusiam.

Namie aš pasakiau tėvui:

— Nesuprantu, Stardi nei gudrus, nei mandagus, jo išvaizda beveik juokinga,—ir vis gi prie jo jauti kokią tai pagarbą.

— Todėl, atsakė tėvas, kad jo budas kietas.

Ir aš priduriau:

— Per valandą, kada aš pas jį buvau, jis ir pusės šimto žodžių neištarė, nei vieno žaislo neparodė, nei kartą neprasijuokė, o tuo tarpu man nebuvo nuobodu.

— Tai todėl, kad tu jį gerb,—atsakė tėvas.

(Toliaus bus)

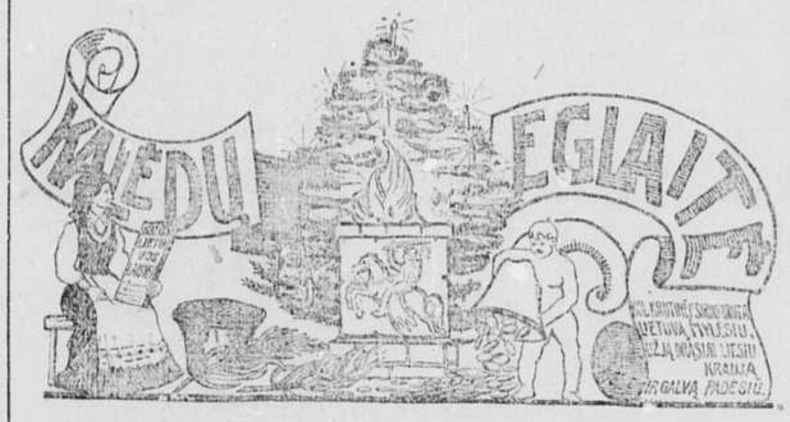

Nemažas burys tėvynainių lig šiam laikui puošė "Kalėdų Eglaitę' Chicagoje. Daugelis, berodos, jau pasivėlino. Paskutiniais "Kalėdų Eglaitės' puoščjais pasilieka sekantiejie:

Jonas Urban, Vandergrift Hts., Pa. .50

(Jono Urban turtas lig šiam laikui sudėjo vien iš centų, viso 50 ir jis visus centus atsiuntė "Kalėdų Eglaitei.' Kaip užaugs, Jonas žada buti geru lietuviupatrijotu).

Vladas Makauskas, Millinocket, Me. 5.00
Juozas Budrius, Lublin, Wis. 5.00
James Kalinsas, Frankfort, N. Y. 10.00
Juozas Janošonas, W. Hammond, Ind. 10.00
Viktoras Preikšas, Indiana Harbor, Ind. 25.00
Povylas Balčaitis, Springfield, Ill. 5.00

Iš Kanados:

Ignas Petruškevičius, 10.00
Ona Petruškevičienė, Igno žmona, 5.00
Petras Petruškevičius, iš centų fondo, 5.00
Ona Petruškevičiutė, iš centų fondo, 5.00

Iš Binghampton, N. Y.

Po $10.00:
K. Kučinskas, Antanas Lepa, P. Šaučiulis, Antanas Adomaitis, F. Vaitekunas.
Po $5.00:
M. Kaselis, M. Norbutas, N. Jereckiutė, O. Klevičkiutė, K. Mališauckas, A. Kaminckas, A. Jerešiunas, M. Balčaitis, J. Zakarauckas, A. Kostickis.
Viso $100.00

Iš Chicagos:

Jonas P. Pājauskas, "Lietuvos' Bendrovės Sekretorius apart pirmiaus aukautų $25.00, dabar Liberty Bond aukauja už $50.00
Lietuvos Sunų Draugija No. 1. $25.00
Pridavė J. J. Palekas, sekr.
Vytautas, Mečislovas ir Petronelė Girdzijauskai, (Raseiniškai) 5.00
Jonas ir Nastazija Visgaičiai, 2.00
Juozapas ir Petronelė Jakščiai, S. Chicago, 3.00
(Pridavė J. Šileika)
Ignas Pavrozas, 18.00

S. L. A. 36-tos kuopos komitetas per S. Valančiauską ir Alex. Micevičių surinko nuo sekančių aukautojų:

Dr. A. L. Yuška, 25.00
Povylas Tubutis, 25.00
S. Valančiauskas, 5.00
Alex Gedvilas, 5.00
M. J. Damijonaitis, 3.00
Justinas Kulis, 2.00
Juozas Radžius, 2.00
A. Lukas, 1.00
M. K. Šilis, 1.00
Edvardas Valančiauskas, (3-jų metų) 1.00
Viso $70.00

Nuo Town of Lake biznierių surinko ir pridavė p. P. Pivarunas sekančiai:

Antanas Kasparas, 35.00
Jonas Nutowc, 25.00
Vincentas Blinstrup, 25.00
Pranciškus Dikčius, 25.00
X. W. Rymkiewicz, 10.00
Jonas Balnis, 10.00
Jonas Wiczkus, 10.00
Kazimieras Mackiewicz, 5.00
Petras Pilitauskis, 5.00
Antanas Karvelis, 5.00
Viso $155.00

Petras Pivarunas tvirtina, kad Town of Lake biznieriai "bytina' Bridgeportiečius. "Kuriuos tik atlankiau ir paprašiau aukauti, sako p. Pivarunas, nei vienas neatsisakė, bet mielai aukavo ir dar žadėjo aukauti.'

Gerb. Jono Liutkausko prakalbose, Gruodžio 15, Town of Lake suaukauta sekančiai:

Juozas J. Bačiunas, "Lietuvos' dienraščio prez. $200.00
J. J. Elias, Universal State Banko prez. 50.00
Zigmas Mališauskas, 20.00
Povylas Bukauskas, 15.00
Pranas Vaičkus, 10.00
Juozas Starevičius, 10.00
Po $5.00:
Pranas Venckus, Pranė Venckiutė, A. S. Kuizinas, Juozas Kusas, Jonas Pocius, Jurgis Kvedaras, Vincas Česis, Bronė Pavirunienė, Al. Račinskis, Kazys Zabiela, Vl. Pankauskas, Vl. Bartkevičius, J. Rimkunas, A. J. Kareiva, Antanas Rekašius, W. Bridis, Jonas Sudeikis, V. Bargaila, J. Vaišviliutė, F. Černauckas, J. Gudeikis.

K. Aleksiunas, 3.00
V. Gapševičius. 3.00

Po $2.00: T. Staskevičius, J. Večkis, J. Valincius, C Jakas, J. Paplauckas, Ignas Pavrozas, Juozas Jurkevičius, Kazys Mačiunas.

Po $1.00: Frank Wisman, R. Pareškienė, Alb. Poška, A. Bakučionis, K. Karlikauskas, K. Ambrozas, Klem. Janulis, D. Virmauckas, Jonas Bartkus, Ed. Určelėnas, Wm. Damkus, Jonas Gintautis, Antanas Kleiva, T. Staskevičius, J. Atkočaitis, A. Kiselis, Vl. Barkevičius, Jurg Gerlavičius, Ant. Rokašius, K. Mačiunas, Jonas Venckus, Juozas Tumsis, Jonas Dumbelis, F. Vismontas, L. Geležinis, M. Rimkus, A. Pokeltis, J. Ačis, J. Rugstel, T. Staskevičius, V. Brinevičius, M. Panovas, S. Kvietkus, Jonas Ačas.

Smulkiais surinkta, $60.92
Viso ant Town of Lake surinkta, 526.92
Viso aukų šioje atskaitoje yra, $1040.42
Pirmiau paskelbta, 7173.78
Viso aukų suplaukė per "Lietuvą" $8214.20

Kalėdų Dovanos

Užprašome pirkti pas mus. Turime didžiausį pasirinkimą naujausios mados tavorų, kaip tai: Laikrodėlių, Žiedų, Spilkų Karolių ir tt. Užlaikome geriausius Columbia Gramafonus ir Rekordus Lietuviškus. Taipgi auksinęs L. E. Waterman's Plunksnas, Lietuviškas Knygas ir Stationery.

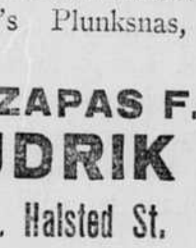

JUOZAPAS F.
BUDRIK
3343 S. Halsted St. Chicago, Il
Phone Drover 8167

SVEIKI SULAUKĘ
ŠV. KALEDŲ
IR LAIMINGŲ
NAUJU METU

Lietuvos Atstatym Bendrovė

Laikrodininkas ir Auksorius

AUKSO KRAUTUVE

Pripildyta vėliausios mados tavoro ir didžiausiame pasirinkime. Tavoras užtikrintas. Kainas patys pasiskirkite.

J. Kazakauskas
3255 S. Halsted St. prieš 33čią Chicago, Ill.

Pradžia buvo gera, bet galas išėjo niekai...

Piešė JONAS STANKUS

Iš Kur Yra Kilęs Vardas "Kalėdos?"

Daugelis lietuvių mano, kad Kalėdų vardą lietuviai yra pamę nuo lenkų,—lenkai, mat, turi žodį "Kolęda" (kalėdojimas). Tokia nuomonė butų visai klaidinga, kaip apie tai aiškina Kazimieras Buga, didis kalbų žinovas ir didžiausis šiądien lietuvių kalbos žinovas, vienam savo straipsnyj prieš kelis metus parašytame. Štai šitas jo ytin žingeidus straipsnis:

* *

Lietuva oficialiai tapo krikščioniška valstybe vos tik nuo 1387 metų. Prieš tuosius krikšto metus Lietuvai Europai tebebuvo stabameldžių valstybė. Algirdo laikais (apie 1370 m.) graikai pabraukdami pravardžiuoja lietuvius "ugnies garbintojais" (pyrsolatrai Mitteil. d. litauisch. lit. Geselsch. V 358). Kad ir tebegarbino dauguma lietuvių ugnį, bet ir Kristaus mokslas nebebuvo jiems visai svetimas. Lietuvių kaimynai gudai (bielarusai), su kuriais likimo buvo mums skirta gyventi vienu valstybės gyvenimu, XI—XII šimtametyje jau buvo krikščionis. Kas gudų ir kuriais metais ėmė skleisti Kristaus mokslą Lietuvoje, istorijos šaltiniai tiksliai mums nepasako ir vargu be pasakys kuomet.

Apie tautų kaimynių senovės laikų santykius istorija mums nedaug ką tepasako. Visa musų senovės istorija tėra kruvinųjų karių istorija. Tenai rasime gana plačiai pamečiui aprašytas kares, kurios teko lietuviams vesti su savo kaimynais, bet veltui jieš kosime tenai žinių apie ramųjį kulturos darbą. Kiekvienos tautos kulturos darbui ir jos ramiesiems santykiams su kaimynėmis tautomis tyrinėti reikia jieškoti kitokių šaltinių. Šiokie ar tokie rašto paminklai tam reikalui ne ką mums teduoda. Geriausias ir ištikimiausias tautų kulturos istorijai tyrinėti šaltinis yra *kalba*. Musų kalba yra tai įvairių įvairiausių žinių aruodas. Kalba, jokių istorijos šaltinių nepadėdama, mums gali pasakyti, su kuriomis tautomis lietuviai yra turėję santykių dar prieš atsiradimą lietuviškų, o net ir rusiškų kronikų, t.y. prieš XI amžių.

Rašytieji istorijos šaltiniai lygiai nieko negali mums pasakyti apie gudų prekybą su lietuviais IX, X ir XI šimtamečiuose, bet lietuvių kalba neabejojamai rodo tuomet buvus gan žymią prekybą. Iš tųjų prekybos žydėjimo laikų mes turime gavę iš gudų šiuos žodžius: pundas arba pundus "40 svarų," birkavas "400 svarų," pipiras, šilkas, stiklas, asilas, katilas, kurtas, čerpė, turgus ir tulkas "vertikas." Anuomet gudų prekijai, viešėdami Lietuvoje, turguje pardavinėdavo lietuviams įvairius *tavorus šilkus, pipirus*, sverdami juos *pundais* ir *birkavais*, o *stiklą, katilus, čerpes, kurtus* ir *asilus* padaikčiui be *mieros*. Gudų prekijai *turguje* su lietuviais susišnekėdavo per *tulkus*. Visi tokie žodžiai, kaip turgus, šilkas ir k., pirštu prikišami rodo, kokių buta anais laikais santykių tarp lietuvių ir gudų. Lyginamasis kalbų mokslas turi tam tikrus budus, kuriais neabejojamai parodo, jog anie prekybos terminai į lietuvių kalbą yra patekę nevėliau kaip pirmojoje pusėje XII amžiaus; žr. apie tai mano "Litauanika" ir Rocznik Slawistyczny VI . 5.

Gudo vard s yra vienas seniausiųjų. Ju senovėje buvo vadinama vien germanų giminės tauta, butent, garsieji ir narsieji gotai. Tacito (97 m.) ir Ptolemajaus (180 m.) gadynėje gudai save vadinę *gutos*, t.y. ta lytimi, iš kurios kilęs yra senovės rusų žodis g i e t i n ir sen. lenkų *giet*. Lietuviškoji gudo vardo lytis yra kur-kas senesnė ne rusų ir lenkų; ji yra senesnė net už pačių gotų kalbos lytį *gutos*. Lyginamoji gramatika rodo, jog germanų žodis *gutos* žilojoje senovėje buvo tariamas *ghudos*. Pastaroji lytis germanų kalboje tebuvo galima tiktai prieš vadinamojo "Lautverschiebungo" atsiradimą, tai yra nevėliaus kaip apie 400 metų prieš Kristaus gimimą (žr. Streiberg, Urgermanische Grammatik 136) Iš gotų kalbos be gudo vardo turime dar tris žodžius, butent: *pekus* "Vieh," *midus* "Met" ir *alus* "Bier." Pasižinti su midaus bei alaus darymu ir su geresne pekaus veisle lietuviai turėjo prieš 200 metų po Kr., tai yra prieš gotų išsikraustymą iš Pavyslių.

Su taisiais germanais, kuriuos mes šiądien vadiname *vokiečiais* (Deutsche), lietuviai pasižino nesenai. Vokiečio vardas, kaip rodo lietuvių žodis *vacietis*, yra kur-kas senesnis nekaip deutsch-ų susidurimas su lietuviais bei latviais. Iš latvių dainų matyti, kad vokiečių, Vokios (latvišk. *Vacas*) žemės gyventojų, tėvynė yra už juros į vakarus nuo musų šalies. Latvių dainos drauge su kitais faktais verčia mus spėti, jog vokiečio vardu senų senovėje buvo vadinami švedai, senovės rusų varingai (rusiškai: v a r i a g i). Tie švedai varingai, kurie Naugardo Slavėnuose 862 m. įsikurė valstybę, retkarčiais atlankydavę ir Lietuvą. "Vita Ansgarii auctore Rimberto. Recensuit G. Waitz. Hannoverae 1884" aprašo veiną švedų žygį 853 m. Švedai, išlipę iš laivų Liepojoje, penkiomis dienomis nueina net lig *Apuolės* pilies, Skuodo parapijoje. Iš šito vieno fakto galima numanyti, kad švedams Lietuvos pajuriai turėjo buti pažįstami ir kad švedų kulturos liekanų galima jieškoti ne tik Gudo šalyje, bet ir Lietuvoje. Iš senovės švedų (altnordisch) kalbos, kurią kadai kit-kart musų senoliai prosenoliai bus vadinę vokiška, reikia aiškinti *kviečių* ir *kliepo* (duonos kepalo) vardai. Šiuodu vardu negali buti nei deutschiški (vokiški), nei gotiški. Iš vokiečių kalbos turėtume *vietys* ir *liepas*, o iš *gotų—kvaitys* ir *klaipas*. Kvietys ir kliepas yra kilę iš senesnių lyčių *kveitys* (=sen. šved. *hveiti*) ir *kleipas* (=sen. šved. *hleifr*, kur *-r* yra vardininko galunė), nes lietuvių garsas *ie* tegali kilti vien tik iš *ei*).

Suomių ir mardvos kalba rodo, kad Tacito gadynėje lietuvių turėta kaimynais iš šiaurės suomiai, o iš rytų—mardva. Nuo tos gadynės, kurios nepažymėjo jokie rašyti istorijos šaltiniai, lig šiai dienai išliko suomių ir mardvos kalboje ne vienas lietuviškas žodis. Suomiai ligšiolei lietuviškai tebevadina nemaža kulturinių žodžių, pavyzdžiui šie: javai, žirniai, pelus, kirvis, kepurė, kaplys; ungurys, lašis, takišys (persėda) kanklės, laivas; Dievas, Perkunas; oda, šikšna; ožys, paršas; tiltas, kelias, ratas; šienas, kaušas ir d. k. Tie suomių žodžiai mums tuo svarbus, kad jie geriau nekaip senovės raštai rodo lietuvių kulturos laipsnį prieš du tukstančiu metų.

Iš visų tų pavyzdžių aiškiai matyti, kiek šviesos gali duoti senovės gadynės tardytojams gyvoji liaudies kalba. Kalba tartumi stebuklingasis veidrodis, rodo mums netiktai dabartį, bet ir tolimesniąją praeitį. Savo kalboje turime nemaža aiškių nurodymų, kas yra buvę Lietuvoje pirmieji krikščionių tikybos platintojai. Jau "Lituanikoje" kalbos faktai mane privertė pripažinti, kad lietuviams krikščionybė nebebuvo visai svetima dar prieš Jogailos krikštą. Krikščioniškųjų sąvokų vardai rodo, jog lietuviai tikybos mokėsi iš Rytų, tiksliau sakant, iš gudų. Gudus tikybos mokytojais buvus rodo šie žodžiai: 1) dienų vardai: nedėlia, utarninkas, sereda ir k., 2) švenčių vardai: kučia arba kučios, velykos, vebrų nedėlia, blovieščios, 3) krikštas, kumas, gavenia, 4) krikštijamieji vardai: Alena, Ulijona, Povilas, Algenią (Algė, Algutė). Dauguma tų terminų įėjo į lietuvių kalbą ne anksčiau kaip antroje pusuje XII amžiaus; tiktai du žodžiu, butent krikštas ir Povilas bus gauti dar prieš XII amių; (žr. Lituanica 3, 11).

Žemaičiai mums išlaikė labai seną gudų bažnyčios vardą *cirkva*. Tasai žodis yra mums geriausias liudytojas, kad gudai bus turėję savo bažnyčių Žemaičiuose XI-me ir pirmoje pusėje XII amžiaus. Buvus tuomet Žemaičiuose krikščionių rusiškais vardais rodo kaimo vardas *Dumytrai* (iš rusu D i e m i t r).

Pakeliui, grįždamas prie *kalėdų*, turiu pastebėti, kad šisai varda lenkiškas buti negali. Iš lenkų kalbos turėtume k a l e n d o s ar k a l i n d o s plg. p a k a l i n d ž i u i atważiawo (Olechnavicziaus Pasakos, Pritikimaj... 7), užważiowo kunig. p a k a l i n d ž i u (Olechnawicziaus Elementorius 52). Del *kalėdos* "kalende, Getreidelieferung an Geistliche" (iš kur *kaldėoti*) ir *kalėdų* (Weihnachtsfest) kilmės negali buti dviejų nuomonių. Fonėtika pirštu prikišamai rod, kad tuodu vardu yra atėjusiu iš Gudų.

Tiek rusų *koliada*, tiek lenkų *kolęda* eina iš vieno šaltinio, butent iš lotynų žodžio *calendae;* (žr. Berneker, Slavisches etymologisches Woerterburch I 545; Walde, Lateinisches etymologisches Woerterbuch 83, 86).

Kazimieras Buga.

PRUSŲ LIETUVA.

Žemlapis parodo stora linija ir šešėliu užbrauktą Prusų Lietuvą, kuri, kaip pranešta prieš kelias dienas, atsiskyrė nuo Vokietijos ir įsteigė savo locną Lietuvių valdžią Tilžėje. Prusų Lietuviai, po vadovyste Gaigalaičio, išrinko savo tarybą iš 17 atstovų ir siųs savo delegatus į visos Lietuvos Seimą, kuris atsibus Vilniuje. Tokiu budu Prusų Lietuva prisideda prie Didžiosios Lietuvos. Prusų Lietuviai įkurė savo Lietuviškas Tarybas sekančiuose distriktuose (pabraukta linijomis): Tilžėje, Klaipėdoje, Įsrutyje, Darkiemyj, Goldapėj ir Veluvoj.

Kučių Naktis Lietuvojų.

Puiki, stebėtina naktis. Tamsiai mėlynas dangus kaž-kokiuo iškilmingu žingeidumu žiuri savo spindančiomis akutėmis žvaigždelėmis į baltais blizgančiais rubais pasipuošusią žemelę. Taip tylu, ramu... Lyg širdyje motinėlės, besimeldžiančios prie mylimiausiojo kudikio lopšio. Ramiai viliojančiai mirga žiburėliai pirkaitėse, bet dar gražiau ir skaisčiau spindi vilties meilės žiburėliai tų pirkaičių gyventojų širdyse! Juk šią stebuklingą naktį gims Tasai, Kuris mylinčią, visus savęsp šaukiančią širdį paaukos sunkiems žmonijos nusidėjimams nuplauti. Jaučia tai kiekviena, nors ir didžiausiai vargais susapusta širdis, jaučia net ir pati gamta,—ir pasaulyj viešpatauja rami tyla. Visa gamta atsidėjusi klauso, ar tarp tos iškilmingos tylos nesuskambės lyg paties dangaus melodija—"Gloria in excelsis Deo!"

Sėdžiu šiltam kambaryj. Maloni lempos šviesa nušviečia linksmius veidus ir priruoštą prie kučių vakarienės stalą. Ir mano vaidentuvėj, lyg kaleidoskope, bėga viena po kitos kudikystės dienos. Kaip malonųs saulutės spinduliai, įpylė jos mano širdin dangišką ramybę...

Štai, kaip gyvos, stoja mano dvasios akyse "kučios"—senelių namuose. Mažas žiburėlis maloniai nušviečia aprukusios pirkaitės sienas. Nusiskutęs barzdą, švariai apsivilkęs, sėdi prie stalo senelis. Ant kelių pas jį žaidžia maža, baltplaukė, raudonveidė sesutė... O ten prie mamytės, saldžią vakarienę ruošiančios, gražiai išsiprausę, baltais marškinukais apsivilkę, šokinėjame besilaižydami su broliais, sesutėmis...

Ir štai aplink kvepiančių šienu uždengto stalo—sėdi musų nemaža šeimynėlė. Po karštų, iš širdies plaukiančių maldų, senelis, nuo džiaugsmo su sigraudinęs, dalina "platkas."

Dievuliau brangus! Jeigu yra ant žemės laimingų valandų, tą kučių vakarėlį drąsiai priskaitau prie jų!..

O kad ir tos mamytės pasakos apie persikeitimą vandens į vyną; tie padavimai apie laiminguosius piemenėlius, mačiusius kudikėlį Jėzų... Pavalgę vakarienės ir iš širdies palinkėję vienas kitam laimingai sulaukti kitų "kučių," visus valgius palikome ant stalo pavaišinti gimusiajam Jėzui. Po stalu tėvelis paklojo šienelio Kalėdų asilėliui.

Kiek laimės, smagumo! Atsimenu, susitarėva abu su sesele laukti pirmuojų paragautį iš vandens pasidariusio vyno! Bet vos tik visi sumigo, šiurpuliai perėjo kuną nuo baimės ir, užsikloję galvutes, saldžiai užmigome, umiršę vyną ir visus "kučių" nakties stebuklus.

Cimbakas [Vil. Pr.]

Mildos Teatras
3138-42 S. Halsted St.
Prasideda 7 valandą kas vakaras.
Subatomi ir nedėliomi 2 val. po pietų.
Žemai 15c
Viršui 10c
Čia prirokuojama ir karės mokestis
Yra pulkiausia viata prelyidimui liuoso laik[a]

CASH UŽ BONDSUS
Valdžios Liberty Bondsai perkama už "cash," arba paskolinams Jums pinigų ant jųjų ant legaliu-išlygų, arba išperkama Jųs įmokėjimą ant bondsų, kontrakto.
CARL M. WHITE
56 W. WASHINGTON ST., ROOM 411

Kaledų Dovanų Krautuvė
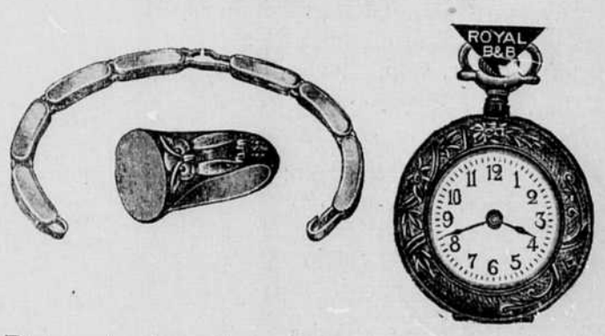
Deimantų ir aukso žiedų, gryno aukso ir pa-auksuotų laikrodėlių, lenciugėlių, kolionikų spilkų, laketų, lavalerių ir visokių sidabrinių dalykų. Musų krautuvėje pirksite teisingai gvarantuotą tavora ir daug pigiau negu kitur
P. K. Bruchas
3321 So. Halsted St. Chicago

Lietuvių Organizuojama
THE PROGRESS SHOE MANUFACTURING CO.
Montello, Mass.
(Inkorporuojama ant $100,000.00.)
Lietuvos Atstatymo Bendrovė
Veda organizavimo darbą:-
a) prižiuri tvarką
b) kontroliuoja ir
c) sudėtus pinigus prižiuri.
Dirbtuvė steigiama bus tuojau.
Kas Norite,
galite įstoti į
Vienas šėras kainuoja $100.00
Apsauga pinigų užtikrinta
Pelnas didelis ir tikras
Avalų (shoe) krautuvių biznieriams puikiaus[s] investmentas
Nelaukit su įstojimu nes gali netekti šėrų
Klauskit informacijų ir pinigus siųskite
tuojaus pas:
The Progress Shoe Manufacturing Co.
58 Ames St., Montello, Mass.
Arba
Lithuanian Development Corporation
320 Fifth Ave., New York, N. Y.

Lietuvos Reikalai Partijų Sukuryje.

Rašo J. O. Širvydas.

Keletas dienų atgal Philadelphijoje atsibuvo "Pan-Ždiš"—visų Amerikos žydų organizacijų -kongresas, kuriame, tarpe ko kito, priimta rezoliucija su reikalavimu, kad butų pripažinta **Palestinos respublika**—žydų tėvynė, po Anglijos protektoratu, ir su tuo tikslu kongresas nutarė siųsti Taikos Konferencijon Septynius delegatus.

Skaitydami spaudoje pranešimus apie minėtąjį žydų kongresą, mes gauname pastebėti keletą nočių, kurios dėl musų yra naujos. Mums yra gyva naujiena tas, kad žydų kongreso sąstatas buvo paremtas ne ant partijų atstovybės, bet ant **žydų rasės,** tai yra, kaip mes pasakytume—ant žydų "tautos" pamatų. Toliaus mus tiesiog nustebina netikėtina naujiena, kad žydai skiria savo septynius delegatus Taikos Konferencijon, ir apie šitą kalbą jau kaipo įvykusį faktą,—matomai turėdami užpakalyje savęs Suv. Valstijų valdžios stiprą gvarancija, kad žydų delegacija galės Paryžiun lengvai išekliauti, kuomet Lietuvių delegacija skundžiasi ant sutinkamų sunkenybių delei kelionės pasportų...

Palygindami Lietuvių ir žydų politikos veiksmą, mes matome didelį skirtumą, ir sulyg to—visai kitokiai galutinąsias pasekmes. Mes didelę svarbą dedame ant partijų, o žydai ant savo visos tautos. Mes jau norime gyventi pilnu ir iš partijų sudėtu viduriniu Lietuvos gyvenimu, nors dar neturime pilnai užtikrintos Lietuvos valstijos; tuomtarpu žydai savo vidurinio gyvenimo sutvarkymą atideda ant tolesnio, o dabar triusiasi kad tik jų valstijai taptų užtikrinta neprigulmybė. Mes didelit. šuoliu šokame į ateities gyvenimą, žydai nuosekliai diena iš dienos veda savo išsilaisvinimo darbą. Trumpiau pasakius—iš musų pusės yra pagailėtina nuodėmė prieš logiką. O kas prieš logiką nusideda, tas anksčiau ar vėliau atsiima priderančią bausmę.

Partijos žydų kongrese.

Štai kokios stambiausios partijos žydų kongresą sudarė: 1. Socialistai, 2. Mizrachim (analogiška musų katalikų sriovei), 3. Amerikos Žydų Komisija (visų Amerikos žydų tarybos), 4. Sionistai (žydai "tautininkai"), 5. Įvairios didžiausios žydų organizacijos Amerikoje. Reikia giliai įsidėmėti, kad pastarojoje žydų mišėje ineina visos darbo unijos, susišelpimo oundai, amatninkų susivienijimai, pirklių bendrovės, bankierių syndikatai; ir tt.; čionai sugrimsta visi žydų kairiausi ir dešiniausi elementai: anarchistai, socialrevoliucioneriai, bundistai, ir... kapitalistai. Pasidaro gryna ir tiršta žydų tautos masė. Žydų kongrese viešai prieš Amerikos žmoniją tapo užreikšta, jogei **visi žydai socialistai yra tautininkai (nacionalistai), o ne tarp-tautininkai (internacionalistai).** Taip kad visi tie žydų agitatoriai, kurie Lietuvių, Lenkų, Rusų, etc. darbininkams streikuojant laikydavo prakalbas ir sakydavo: "Atsiminkit, draugai, kaip jus jusų kapitalistai kunigai bei popai skriaudžia."... (Tai grynas faktas iš cukrininkų streiko Brooklyn, N. Y., keletas metų atgal), dabar visi tie agitatoriai alkunė su alkune su savo rabinais ir kapitalistais Philadelphijos kongrese sėdėjo, o paskiaus su džiaugsmo ašaromis akyse apsikabinę visi bučiavosi, kad jiems pasaulis jau rengias pripažinti nepriklausingą Palestinos respubliką.

Pas mus gi toli gražu kitokiu keliu politikos vežimas užbėgo. Musų tautos žmonių Amerikoje randasi daug mažiau už žydų, ir musų gyvenimas yra ne taip kaip pas žydus supainuotas ir suvaržytas, o vienok viskas pas mus daug sunkiau ritasi, negu pas žydus. Kasnors pasakys: "Bepigu žydams: pas juos yra daugiau pinigų ir gabių žmonių." Netiesa. Mes turim sau ganėtinai pinigų, ką parodo paskutinės pasekmingos rinkliavos Lietuvos liuosybės reikalams. Turime ir prasilavinusių visuomenės veikėjų. Turime jėgų pakaktinai, kiek Lietuvos valstybinis gyvenimas nuo musų reikalauja. Mažiau turime, mažiau mums ir reikia. "Sulyg Jurgio ir kepurė." Tegul tik šitam Jurgiui nukris nevalios pančiai nuo rankų ir kojų... O šitam tikslui reikia pirmiausiai **visiems Lietuviams, visai musų rasei** į talką sušokti ir Lietuvos nevalios pančius daužyti, iki jie nukris. Jie lengvai galės nukristi,—jie jau surudiję, išklibę ir pasiliuosavę: Europos karė ir Rusijos bei Vokietijos sugriuvimas didelę dalį to darbo dėl musų jau atliko. Bet musų politikos sukurys su įnirtimu mus krato, musų tik ką bustančias pajėgas blaško. Vienos išviršinės politiškos galės nemokame sutuopti.

Kame kliautis?

Klaidingame principe.

Stoka Valstybinio supratimo.

Pas mus dar nėra grynai įsičiepijęs principas supratimo: kas tai yra valstija. Bet labai išbujojęs principas: kas tai yra partija. Ir todel mes viską ir statome tik ant partijų grunto. Kultura, religija, darbo klausimas—musų klaidingu žvilgsniu vis tai partijos privalumai. Ir taip: musų tautininkai-demokratai menasi esą tikraisiais kultūros nešėjais; musų katalikai savinasi esą vienintėliais religijinės doros išvystytojais; musų socialistai užskelbia, jogei darbo klausimas esąs tik jų vienų monopolijoje. Kiek viena iš tų musų partijų yra šventai intikėję, jogei ji ir tik ji yra Lietuvos valstijos branduolis,—nors... mes dar neturime valstijos! Dedame šibas, o neturime rėmų. Kuriame ugnį kepsniui, o zuikis dar laukais tebelaksto.

Pasimokintume nuo žydų jų politikinio veiksmo, kaip pasimokinome pirklybos. Pasimokintume nuo gamtos, kuri pirmiaus sutveria riešuto lukštą, o tik paskui jame auklėja brindilą. Užtikrinkime pirmiaus Lietuvai neprigulmybę, sutuopkime visą Lietuvių rasės galybę kad atgautume savo valstiją, o tada lai gyvenimas auklėja mums partijas. Joki partija neturi svarbos nei reikšmės, jeigu ji neturi sau valstijos. Mes Amerikoje turime tris Lietuvių "partijas," vienok neiviena jokios (?) naudos nedaro nei šiai valstijai nei Lietuvai, nėsa jos neturi sau teritorijos; norėdami buti šios šalies politikos gyvenime naudingi, turėtume pirmiaus iš savo partijų išbirėti ir susilieti su esančiomis šios teritorijos partijomis: respublikonais, demokratais, socialistais; etc.; norėdami buti Lietuvai naudingi, turme savo partijas perkelti į Lietuvos teritoriją. Bet pirmiaus turi atsirasti mums teritorija. Amerika padarė savo partijoms teritoriją per kovą atsimesdama nuo Anglijos. Lietuvai turi pasidaryti teritorija per ateinantį Taikos Kongresą. Partijų nenaikinkime, bet jas sutelkime ant **valstijos principo.**

Vienybės bandymų vaisiai.

Labai menkai mums sekėsi sutelkti musų "partijas' bendram Lietuvos darbui, o vienok po kiekvieno mažų-mažiausio musų sriovių susiartinimo pajusdavom jau apčiuopiamus vaisius. Per gvoltą pervarėme "Lietuvių Dieną" ir šiandien turime Raudonojame Kryžiuje į 150,000 doliarių nukentėjusios Lietuvos sušelpimui. Šnairuodami sušaukėm visuomenišką seimą ir gimė nemažai reiškianti "Lietuvos Atstatymo Bendrovė." Per riksmus inkunijome visuotinąjį seimą New Yorke, ir šiandien turime pasauliui parodyti išgautąjį Amerikos Lietuvių balsą už Lietuvos neprigulmybę. Per purvus perbridę Amerikos Lietuviai pagaliaus sudarė (nors baisiai vėlai!) Amerikos Lietuvių Tarybų Pildomąjį Komitetą,—kokius kitos čionai tautystės jau senai turėjo,—ir pasisekė prezidentui Wilsonui, Europon išvažiuojančiam bei musų kongresui inteikti didelės svarbos dokumentą—**Amerikos Lietuvių Memorialą,** kuris Taikos Konferencijoje galės sulošti historinę svarbą.

Kur tik pasigrįžtame, visur tenka matyti, apkainuoti ir apsidžiaugti vaisiais bendro musų tautos žmonių darbo. Taip lygiai visur girdime vaitojimus musų tautiškojo kuno, kuomet jį drasko partijų anarchijos kabliai. Girdime apačioje partijų gyvenančios liaudies reikalavimus,—ir net grumojančius reikalavimus!—kad Lietuvos darbui partijos sunertų savo rankas, iki bus iškovota Lietuvos neprigulmybė. Liaudžiai vistiek kokie yra partijų principai, kokie jų programai,—ji geidžia tik amžinąjį savo tikslą atsiekti—**liuosybę.** Gerai, kad partijos šį musų gyvenimo uždavinį supras ir šiame kritiškame Lietuvos historijos momente savo žingsnius vis suks tenai, kur kelias veda prie iškovojimo Lietuvos neprigulmybės, prie to, kad Lietuvos valstija **taptų pasaulio valstijų pripažinta ir jos esybė ant visados gvarantuota.** Kitaip...

Musų "partijas" laukia Lietuvos istorijos teismas.

DĖL ATEIVIŲ NATURALIZACIJOS.

Kad suvienyti daugybė tautų, kurios sudaro šios šalies į vieną nepadalintą kuną, Suv. Valstijų Dardo Departmento Naturalizacijos Biuras varys tą patį darbą, kuris, kaip psirodė, yra jau taip gerai pradėtas. Palaikimas tautisko vienodumo, yra svarbiausis Biuro darbas. Tas biuras dabar labai veikia.

Amerikanizacijos biuro darbo tikslas yra padaryti Ameriką tikruoju katilu, kuriame, iš visų šalių sučėję žmonės, butų sulieti į naują ir skirtingą tautos typą. Praėjusiame gegužies mėnesyje, kongresas išleido įstatymą, kurio žengiamos suamerikoninti kiekvieną šios šalies vyrą ir moterį užrubežyje gimusį, ir jis paskyrė naturalizacijos biurui paimti į savo rankas piliečių apšvietimo darbą ir veikt išvien su viešomsioms mokyklomis.

Šimtai tukstančių svetimtaučių kas metą lieka piliečiais, o karė daug prisidėjo, kad ateivius supažindinus su Amerika. Tečiau dar ir dabar yra daug sunkenybių, kad pasiekus kiekvieną šios šalies gyventoją su Amerikos mintimis žodžiais ir veikimais.

Pav. yra apie 500.000 svetimtaučių New Yorko mieste, kurie nemoka nei rašyti, nei skaityti, nei kalbėti angliškai. Čia yra vartojama apie 100 kalbų ir dialektų. Apie dešimt ar dvylika milijonų žmonių šioje šalyje yra kitų šalių piliečiais. Jokoj kitoj šalyje nėra toko didelio nuošimčio svetimtaučių.

Naturalizacijos biuras arčiau prieina prie svetimtaučių, negu koki kita valdžios įstaiga. Per savo naturalizacijos kvotėjus, jis susipažįsta su kokiais trimis milijonais ateivių, beto pastaraisiais ketveriais metais mokyklos tąp-pat pradėjo savo darbą, mokinant svetimtaučius reikalingausių dalykų Amerikos pilietybėje.

Didisai apšvietos darbas vedamas beveik per 2,000 apielinkių, miestuose, kuriuose gyvena milijonai ateivių, Šimtai tukstančių išsiėmė pirmąsas poperas ir biurai perkalbėjo mokyklų užveizetojus, kur tie kandidatai gyvena, atidaryti vakarinius kursus, kuriuose su pirmosioms popierims vyrai ir jų moterys galėtų išmokti kas reikalinga žinoti apie Amerikos valdžią.

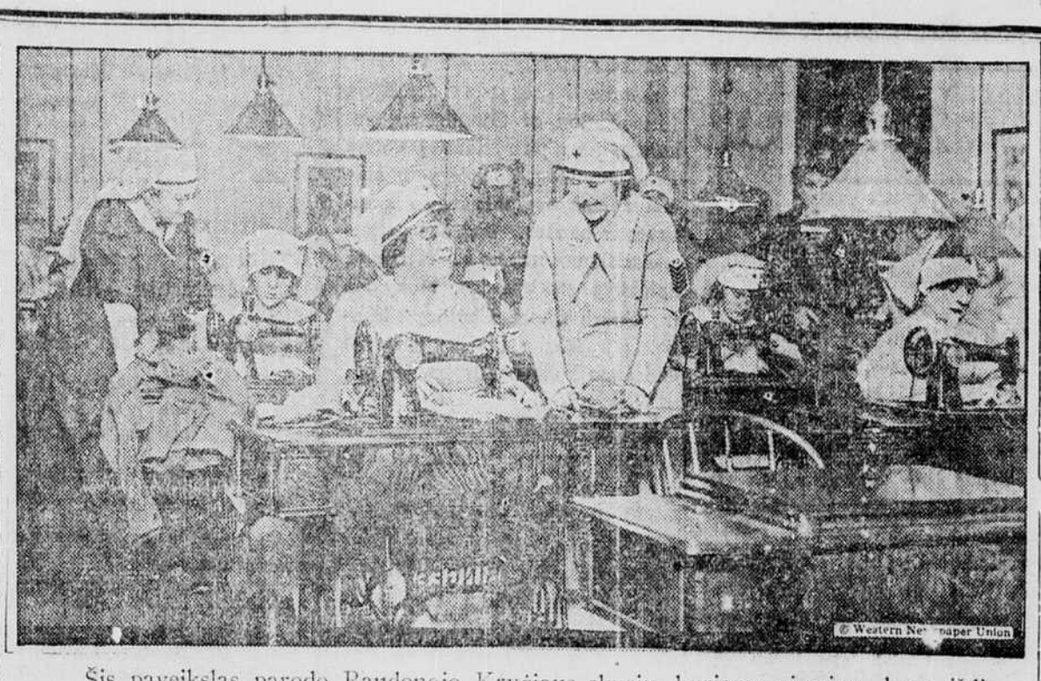

Šis paveikslas parodo Raudonojo Kryžiaus skyrių, kuriame pirmiaus buvo išdirbinėjami chirurgiški reikmenįs, bet dabar, karei pasibaigus, siuva drabužius.

Ligšiol dar tebėra vos tik pradėtas, nes mažiau kai du nuošimčiu šios šalies svetimtaučių testojo mokintis pilietibės. Amerianizacija likusių devynas dešimt aštuonių nuošimčių yra tai milzmiškas darbas, kurį turi Naturalizacijos Biuras atlikti. Kiekvienos apielinkės pilietis turi prie darbo prisidėti, kad tas darbas butų pasekmingas.

Ateivių samdytojai gali prisidėti šiame darbe, siųsdami darbininkus, ypatingai tuos, kurie nemoka angliškai arba nežino Amerikos įstaigų, tuojau stoti į vakarines pilietybes kliasas. Tie, kurie turi užrubežyj gimusius draugus ar pažįstamuosius, kurie dar nepilnai naturalizuoti, gali prižiurėti, kad jie numestų savo svetimąją intaką, raginant juos draugiškai įstoti į kurią nors kliasą.

Musų užrubežyj gimę kareiviai, daugelis kurių lika naturalizuotų po instojimo į karę—ar tai stovyklose namie, ar tai Francuzijos laukuose, ras Amerikoje sau namus, jei biuro programas eis taip, kaip sumanyta. Tų jaunikaičių giminės ir draugai gali jiems nunešti amerikonizaciją į namus, taip kaip tie jaunikaičiai ją rado armijoj.

Tukstančių mokyklų durįs yra atviros svetimtaučiui, kuris ištikrųjų nori palikti amerikiečių ir mokytojai nuoširdžiai jį priims. Mokyklos jau daug nuveikė naturalizacijos programe, bet dar yra daug ko daryti. Manoma, jog daug kitų mokyklų bus atidaryti tam tikslui.

Valdžia per savo Naturalizacijos Biurą, ir veikdama iš vieno su viešomsioms mokyklomis, ištiesia gelbstančią ranką kiekvienam ateiviui, kuris čia ateina. Jei jie matys savo laimę, jie greitai jos griebsis. Yra tai Biuro priedermė išaiškinti ateiviams kas yra jiems daroma.

Teisėjai apvertina darbą, kurį Biuras ir mokyklos dirba, nes pastaraisiais dvejais metais jie patarė 75,000 svetimtaučių imti pilietybės kursus, daugiau negu visas svetimtaučių skaičius, prileistas prie pilietybes per paskutinius trejus metus.

Linkėjimai.

Jau Dievui dėkui keturiolika metų, kaip gyvenu Škotijoje ir daug visokių laikraščių skaitau, bet "Lietuvos" laikraštis man geriausia patinka. Užtaigi linkiu ir "Lietuvos" dienraščiui geriausios kloties, ypač, kad prasiplatintų netik po visą Ameriką, bet ir pas mus Škotijoje ir po visą Angliją, kur tik musų broliai lietuviai gyvena.

Juozas Ulinskas.
Coatbridge, Scotland.

Labai ačiu už prisiuntimą "Lietuvos" dienraščio, kurį skaitau ir džiaugiuosi. Jisai man labai patinka, nes randu jame daug gerų žinių ir įdomių straipsnių. Linkiu dienraščiui išsiplatinti po visas Amerikos lietuvių kolionijas.

Joseph Paplauskas,
Slver Lane, Conn.

* *

Nuo pat išėjimo "Lietuvos" dienraščio man širdį kankino, kad aš nesu jo skaitytoju. Da bar sutaupęs penkinę pasikviečiu sau dienraštį visiems metams.

Linkiu "Lietuvos" dienraščiui ir jo bendradarbiams geriausio pasisekimo.

Kaz. Mečonis.
Grand Rapids, Mich.

* *

Visa mano šeimyna ir aš labai džiaugiamės "Lietuvos" dienraščiu. Linkime jam gyvuoti per amžius.

Lai gyvuoja ir "Lietuvos" dienraščio sutvėrėjai ir jo bendradarbiai.

A. Bandžius
su savo šeimyna.

* *

Sužinojęs nuo savo draugų, kad jau "Lietuva" persikeitė į dienraštį, labai nusidžiaugiau.

Tikiuosi, kad "Lietuvos" dienraštis tiek lietuviams duos gero, kiek pirmutinis laikraštis "Aušra" davė. Užtaigi aš į pavadinu antra "aušrine", sveikindamas jį šiais žodžiais

Antra Aušros Žvaigždė esi,
Tu Lietuvių Tautai šviesi.

J. H. Alikonis,
West Frankfort, Ill.

DR. A. M. SCHEIER
Returned from Army Service and resuming private service
Office and Residence
101. Morgan St. Tel. Yards 695

Atydai tu kurie dar neturi "Lietuvos" Dienraščio šėrų:

Reikalingas "Lietuvos" Dienraščio šėrų skaitlius jau išparduotas, visi pinigai sumokėti, Dienraštis "Lietuva" jau leidžiamas.

Bet dar randasi geras skaitlius lietuvių kurie tikrai norėjo prisidėti prie šio prakilnaus darbo, bet del šiokių ar tokių priežasčių nesuspėjo šėrų nusipirkti.

Siuomi pranešame visiems tokiems tėvynainiams, kad dar turime pardavimui apribuotą šėrų skaitlių iš šios Bendrovės "Treasury Stock". Todel, gerbiamieji tautiečiai, pasiskubinkite: išpildyte šį kupona ir su reikalinga suma pinigų prisiųskite mums SIANDIEN, nes rytoj gali buti pervėlu. Šėro kaina $10.

Lithuanian Publishing Co.,
3253 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Gebiamieji:--

Su šiuomi prisiunčiu $..... kaipo pilną užmokestį už ..... šėrus "Lietuvos" Dienraščio Bendrovės -- Lithuanian Publishing Co.

Malonėkite prisiųsti man šėrus.

Su pagarba,

ADRESAS: _____

Lithuanian Publishing Co.
3253 So. Morgan St.
CHICAGO, ILL.

VIETINĖS ŽINIOS

NORĖJO IŠMĖGINTI "DRAFT'O" TEISOTUMĄ.

Prie tardymo per teisėją Landis penkių socijalistų partijos vadovų, United States District teisme Chicagoje už peržengimą taip vadinamo "Espionage Act" buvo pašauktas už liudininką George Hampel iš Milwaukee, Wis., išrinktas į county clerk iš Milwaukee county.

Jis, kaipo liudininkas, pasakė, kad per daugelį metų jis dirbo kaipo politikierius socijalstų partijoje mieste Milwaukee ir apylinkui. Jis sakė, kad js pats, Victor Berger ir koksai Kleist nuvėjo į Janesville pas advokatą Mr. Pierce, kad dasižinoti, ar kareiviavimo įstatymai (selective service law) yra sulyg konstitucijos teisoti.

— Na duokim sau, kad tas Janesville's advokatas but tau pasakęs, kad įstatymas buvo neteisotas. Ką tu norėjai daryti? —klausė prokuroro pagelbininkas Joseph B. Fleming. Liudininkas norėjo išsisukinėti nuo tiesioginio atsakymo į užduotą klausmą, bet teisėjas Landis įsikišo, užklausdamas:

— Pasakyk man, ką tu norėjei padaryti, jeigu tas advokatas iš Janesville butų apreiškęs įstatymą nekonstitucijonališku.

— Bučiau išmeginęs—atsakė liudininkas.

— Kaip?—vel buvo paklausta.

— Teismuose—atsakė vėl liudininkas.

Kaip?—paantrino tardytojas.

— Teisotomis metodomis—atsakė liudininkas.

Paskiau valdžios atvokatai surado be egzaminuodami, kad stengtasi kareiviavimo teises sutrukdyti iki Suvienytų Valstijų aukščiausias teismas nuspręs Ruthenbergo bylą Clevelande.

Ruthenbergas buvo suareštuotas už nesiregistravimą.

Tada advokatas Flemingas perskaite liudininkui rezoliuciją, priimta komiteto socialistų partijos, prie kurio Bergeris prigulėjo. Rezoliucijoje buvo užgirta: "jeigu draugai socijalistai kreiptusi jieškodami patarimų kas link tiesotumo kareiviavimo teisės, tai tokiems neduoti patarimo, bet nurodyti tokiems draugams St. Louis'e užgirtą partijos platformą.

St. Louis platforma plačiai pagarsėjo kaipo socialistų dokumentas, antagonistiškas ir priešais vedimą karės. Be to, dokumentas skelbė, kad žmonės netarnautų militariškose organizacijose.

IŠ WEST SIDĖS.

Didžio Liet. Kunigaik. Algirdo Draugija savo paskutiniame laikytame susirinkime p. M. Meldažio svetainėje nutarė paaukauti Lietuvos reikalams iš savo iždo $100. Apart to, draugijos nariai dar sudėjo $42., išviso sudarydami $142, kuriuos paskyrė Neprigulmybės Fondui.

Aukavusių vardai bus pagarsinti per "Lietuvos" dienraštį vėliau.

* *

Aušros Vartų parapija turėjo savo metinį susirinkimą. Tarp kitų reikalų buvo išrinktas ir parapijos komitetas ateinatems metams. Parapijos komtitetas susideda iš dvylikos narių. Daugumui senų atsisakius, reikėjo į jų vietas kitus išrinkti.

Prie pernykščio komiteto prigulėjo ir p. J. I. Bagdžiunas. Šįmet, delei nekurių priežasčių, jis atsisakė iš komiteto. Vietinis klebonas paaiškino, kad katalikams reikia laikytis vienybės, reikia remti katalikiškas įstaigas. Kiekveno kataliko priderystė są aukauti į Tautos Fondą, "o ne į kokius šliupinius Fondus", tai ne tik esą katalikams ne pridera, bet ir ėsanti nuodemė aukauti.

Bet parapijonis kaip vienu žodžiu šaukė, kad p. Bagdžiunas ėsas geras katalikas ir prašė, kad apsiimtų pasilikti parapijos komitete kitiems metams.

P-as Bagdžiunas visgi nesutiko buti išrinktu į komitetą, bet pasižadėjo visiems lygiai darbuotis,—kaip katalikams taip ir tautininkams, neatsižiurint į srovių skirtumą. Parapijonas.

UŽMIRŠO SAVO ADRESĄ.

Nesenai tapo surasta moteriškė su baltais plaukais kaip sniegas, klaidžiojanti po S. Lowndale ave. ir West 22 gatve. Nuvesta į Lawndale policijos stotį padavė savo vardą kaipo Mrs. Mary Frala, 100 metų senumo. Užklausta, kur gyvena, ji negalėjo atsakyti, nes buvo jau užmiršusi. Ji kalbėjo tiktai čekiškai.

* *

Stanford Parke prie Union ave. ir 14-to place laike švenčių bus rengiami pasilinksminimo vakarai apylinkės gyventojams. Įžanga visiems veltu.

Pėtnyčioje, gruodžio 27-ta 8 val. vakare loš: Kalėdų fantaziją "Linksmas Daržas—The Happy Garden."

Šubatoje, gruodžio 28-ta 8 val. vakare bus perstatimas trijuose aktuose: "Paukštytės Kalėdų Giesmelė—The Bird's Christmas Carol'.

Ketverge, sausio 2-ra dieną 1919, 8-ta valandą vakare, statys vaikų operetę: "Mėlynas Vaikas —Boy Blue" sutaisyta muzikos departmento, gyvuojančio po vadovyste muzikos instruktorius Mr. Sherman Shoup prie Stanford Parko.

SIUNTIMAS LAIŠKŲ ORLAIVIAIS SULAIKYTAS.

Kaip minėjome pirmiau, iš New Yorko lėkė į Chicagą lakunas su laiškais. Po kelių kartu nusileidimo, vos nevos pasiekė Indianos valstiją. Dabar žinia atėjo iš Washingtono, kad krasos departmento valdžia atidėjo krasos siuntinėjimą orlaiviais iki 2-rai dienai sausio mėn. po Naujų Metų. Tuom tarpu orlaivio motorai, kurie buvo netikę ir sutrukdė kelionę, bus permainyti ir kelionė bus užbaigta.

ŽYDŲ PROTESTAS PRIEŠ LENKUS.

Chicagos žydai šaukia protesto mass mitingą, pasmerkdami žydų pogromus Lenkijoje. Mitingas atsibus pirmą dieną Kalėdų po pietų Orchestra svetainėje prie Michigan ave. vidurmiestyje. Kalbės Miss Jane Addams, Rabinas Emil Hirsch ir Seymour Stedman.

Prieš mitingą įvairios žydų organizacijos susirinks prie 12-tos gatvės ir Ashland ave. ir maršuos į Orchestra svetainę.

GAVO "CHRISTMAS PREZENTĄ.

Vakar į "Lietuvos" Dienraščio redakciją sugrįžo pernai pasiųstas Kalėdinis "Lietuvos" sąvaitraščio 52-ras numaris 1917 metų. Pernai šiuo laiku jis buvo pasiųstas "Lietuvių Balso" redakcijai į Petrogradą. Metus laiko vaikščiojo po Chiniją, Japoniją, Sibirą ir, negalėdamas dasigauti į Petrogradą, sugryžo atgal.

12 AUTOMOBILIŲ PAVOGĖ Į 48 VALANDAS.

Chicagos miesto policijos raportai parodė, kad per paskutines 48 valandas 12 automobilių vagiliai pavogė. Vogimas automobilių, kaip matome, įėjo madon.

SKANDINAVŲ ŽURNALISTAI CHICAGOJE.

Dvylika žymių, redaktorių-veikėjų iš Norvegijos, Švedijos ir Danijos pribuvo į Chicagą, idant susipažinti su šio miesto industrijos ir mokslo įstaigomis.

Svečiai vakar pusryčiavo Universiteto kliube, vidurdienyje aplankė Great Lakes, o vakare dalyvavo bankiete surengtame jų priėmimui per tų trijų šalių gyventojus, gyvenančius Chicagoje. Bankietas atsibuvo Congress Hotelyje.

Šiandie Prekybos Draugija (Association of Commerce), pakvietė, juos pusryčiauti į Union League kliubą, po pusryčių svečiai aplankys vidurmiesčio krautuves ir bankas. Kalėdas perleis privatiškuose namuose. Ketverge aplankys stockyardus, mokyklas ir "South Shore Country" kliubą. Į šį kliubą svečius pakvietė Chicagos Mokslo Taryba. (Board of Education).

Svečių priėmimo komitetu vadovauja vyriausias teisėjas Municipalių teismų—Harry Olson. Į komitetą įeina žymus chikagiečiai, paeinanti iš tų trijų šalių: Norvegijos, Danijos ir Švedijos.

Tikslas apsilankymo svečių Suvienytose Valstijose: suartinti skandinavų šalių mintis su Suvienytų Valstijų dvasia ir troškimais.

Teisėjas Olson, sveikindamas svečius, išsitarė, kad iš priežasties Taikos Konefrencijos norvegai, danai ir švedai susiartins, ypač šioje šalyje jie nuo šio laiko dirbs iš vieno. Vienoki interesai sujungs visą skandinavų šeimyną nepertraukiamu ryšiu.

Skandinavų svečiai atstovauja visokių pakraipų partijas, pradedant nuo konservatyvų, baigiant kraštutiniais radikalais. Jie persitikrinę, kad pakraipos partijų nedarančios tarp žmonių didelio nuomonių skirtumo tada, kada visų partijų žmonės mansto apie pagerinimą tautos buvio.

Pajieškau savo pusseserės, Marijonos Dunčiukės, paeina iš Punekenų sodžiaus, Kavarsko parap., Ukmergės pav., Kauno gub. Ji pati, ar kas ją žino, meldžiu atsišaukti sekančiu adresu:

M. Paliulis,
3709 W. 64th Pl., Chicago, Ill

Kur galima gauti Dienraštį "Lietuva"

"Lietuvą" galite pirkti kiekvieną dieną sekančiose vietose, kur randasi "Lietuvos" Dienraščio stotis Chicagoje:

3903 S. Halsted St.
Halsted ir 31st. St. N. W.
Halsted ir 18 St. S. W.
633 W. 18 St.
Halsted St. ir 14th St.
Halsted ir Maxwell St. S. E.
Halsted St. ir 12 St. N. W.
Jefferson ir 12 St.
Halsted ir VanBuren St.
Halsted ir Jackson Blvd.
Halsted ir Madison St.
Halsted ir Milwaukee Ave. S. E.
Chi. ave., ir Milwaukee Ave. S. E
Racine ir Milwaukee S. E.
Noble ir Milwaukee N. E.
Division ir Milwaukee prieš Banką
Robey, North Ave., ir Milwaukee
Paulina ir Milwaukee
Lincoln ir Milwaukee
Adams ir LaSalle
26th St. ir Western Ave.
556 W. 35th St.
Wabash ir Polk St. N. W.
VanBuren ir Wells N. W.
State St. ir 18 St. S. W.
Madison ir Franklin S. E.
Wells ir Jackson Blvd. S. E.
Washington ir Clark N. E.
3013 S. Kedzie Ave.
Homan ave. ir 12 St. prieš Sears Rouback
4638 W. 22nd St. prieš Western Electric
2246 S. Leavitt St.
2214 W. 23 St.
Kedzie ir Arthington prieš Sears Rouback
VanBuren ir Franklin St. N. E.
VanBuren ir Clark St. N. W.
Wells ir VanBuren St.
State ir VanBuren St. N. W.
Madison ir State N. W.
Western Ave. ir Milwaukee

Dienraštį "Lietuvą"
Užsirašykite pas

A. SIRATAVIČIŲ.

Musų agentas p. Antanas Siratavičius likosi sužeistas Rugpiučio 17 d. 1918 anglių kasyklose arti W. Frankfort, Ill., todel jis nebegali panirt žemelės gilumon, nebegali anglis kasdamas, pelnyt sau duoną. Jis dabar užrašinėja dienraštį "Lietuvą", renka jam savo pragyvenimą. Jis lankosi artimose nuo W. Frankfort, Ill. lietuviškose kolonijose.

PADĖKA

Lietuvos Atstatymo Bendrivė pirmą savo "drive," lyg isbandymui sueikti Lietuvos atstatymui $100,000.00, tikslą atsiekė ir

Sukelta Gruodžio 22d. jau buvo:

$105,000.00

Šiuomi visiems prisidėjusiems ir musu atstovams pasidarbavusiems, o spaudai prigelbėjusiai visame "drive" tariame nuoširdų ačiu.

LIETUVOS ATSTATYMO B-vės atsiekta tikslas, tai atsiektas tikslas Lietuvos!

Kartu mes kviečiame visus musų atstovus, spaudą ir musų darbui pritadėjus rengtis toliau prie darbo.

Po Naujų Metų per pirmą pusmetį turime sukelti jau likusius $900,000.00. Tik tuos pinigus sukėlę Lietuvą atstatyti pagelbėsime ir lietuvių buvį pagerinsime. Naujų pajiegų surinke naują "drive" po Naujų Metų pradėsime.

Nei valandėlės nepraleiskite nesidarbavę Lietuvos Atstatymui.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ
320 Fifth Ave. New York, N. Y.

KALEDŲ DOVANOS

Jųs galite pasirinkti Kalėdų Dovanas iš mušų Didelio Sandelio uet paskutinę dieną prieš Kalėdas, kaip tai: Cigarų, Perfumų, Žaislų ir laiškams rašyti visokios medegos.

Tariame Širdingą Ačių už Jusų praeitą rėmimą musų ir tikimės jog ir ateityje neužmirsite musų

Visiems linkime Linksmu Kaledu

F. A. Poszka's Pharmacy

3101 S. Morgan St. Chicago
Telephone Yards 695

Kalėdų Dovanų Didelis Išparbavimas.

Musų auksnių daiktų krautuvė yra puikiausia ir didžiausia ant West Sides, kur galit sau pasirinkti ką tik norite iš auksinių bei sidabrinių daiktų, kaip tai: žiedų, deimantų, laikrodėlių ir įvairių kitokių daiktų: taip, kad katras aukso daiktą prašysit, tai tas aukso daiktą ir gausit; jeigu nebus auksas, tai pinigus sugrąžiname. Taipgi parduodu 5 šiokeisus, 1 seifą, 3 voltkeisus, ir kitokių daiktų kalite gauti pirkti ant to didelio išpardavimo. Katras ir nemanote pirkti, bet vistiek ateikite pasižiurėti, kaip mes pigei parduodame. **Visas išpardavimas tęsis dabar.**

Mes ir Akinius priskiriame prie visokių akių

PETER A. MILLER

DIAMONDS, WATCHES AND UP TO DATE JEWELRY
GRADUATE OPTICIAN

2128 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Branch 4906 W. 14th Street. Cicero, Ill.

Siuomi pranešu gerbiamiems savo kostumieriams, kad esu užorderiavęs dėl Jusų daug ir labai

KALENDORIU

kurie bus gatavi dėl Jusų ant Naujų Metų. Jie turėjo buti gatavi dabar, bet spaustuvė, pas kurią daviau orderį, yra taip užimta, kad niekaip nesuspėjo anksčiau juos padaryti. Todėl meldžiu manęs nepamiršti su jusų Kalėdiniais pirkiniais. Kaip visuomet, taip ir šįmet, turiu kuopuikiausių tavorų dėl Jusų, kaip tai: čeverykų, Marškinių ir abelnai vyriškų reikmenų už prienamitusas kainas ir su mandagausu patarnavmu.
giai parduodame. Visas Išpardavimas tęsis dabar

JOS. RIDIKAS

3344 S. Halsted St., Chicago. Phone Drover 6713

...NAUJŲ METŲ ŠVENTĖ...

S. L. A. 208 MOTERŲ LUOPA
RENGIA VAKARĄ

Subatoj, Sausio-Jan. 4, 1919
Mildos Svetaineje, ant 3 Lubu, 3142 Halsted st.
7:30 valandą vakare
Inžanga ypatai 35 centai

Stasio Šimkaus Muzikos Mokykla

MOKINAMA:

1 Pianu Skambint
2 Muzikos Teorijos
3 Daiuoti iš gaidų ir t.t.

Kreipkitės: Utarninik is, Ketvergais ir Subatomis, nuo 3 iki 10 vl. vakaro

3249 So. Morgan Street Chicago, Ill

"Birutės" Svetainėje, šale "Lietuvos" Dienraščio

FARMOS

Vienintelis Lietuviškas Ukiškas Laikraštis

išeina iš lietuviško kaimo, kuris rašo vientik apie ukininkystę. Kuriame rasite daug pamokinimų, kaip ukę vesti; apie javus, žoles, gyvulius, daržoves, sodus, bites. Taigi užsirašyk ir skaityk, o kada norint bus nauda, jeigu reikės gyvent ant ukės šioj šalyj, arba tėvynėj. Taipgi manydami pirkti farmą rašykite į redakciją, įdėdami markę, o prisiųs grąžų katalogą farmų, iš kurio išsirinksi sau tinkamą. Ukininko rėdystė suteiks jums teisingesnes žinias negu agenta. Visados adresuokit:

AMERIKOS UKININKAS

Box 96, HART, MICHIGAN

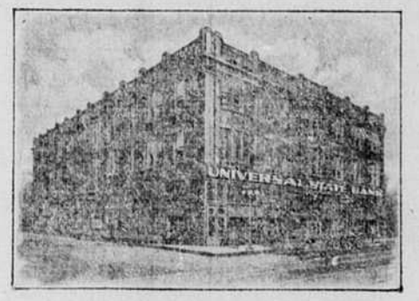

Lietuvių Valstijinis BANKAS

ZENGIA PIRMYN SPARČIAI IR KASDIEN AUGA STIPRYN IR STIPRYN

BANKO TURTAS JAU SIEKIA

$1,172.560.13

DEPOZITŲ AUGIMAS

Kovo 3, 1917 (atidarymo dienoj	$ 16,754.95
Rugpjučio 4, 1917	288,556.89
Gruodžio 31, 1917	418,661,63
Liepos 2, 1918	600,079.07
Lapkričio 2, 1918	765,523.56
Gruodžio 3, 1918	875,105.05
Visas turtas siekia	$1,172,560.05

BANKO VALDYBA IR DIREKTORIAI LINKI VISIEMS KOSTUMERIAMS IR ŠIAIP LIETUVIAMS LAIMINGŲ IR LINKSMŲ KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ ŠVENČIŲ.

UNIVERSAL STATE BANK

3252 S. HALSTED ST. Kamp. 33. Chicago, Ill.

BANKO VALANDOS: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 5 val. po pietų; Subatoj nuo 9 val. ryto iki 12 pietų. Utarninko ir subatos vakarais iki 8:30.